Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...ай 1921 оной ... 21-hэ) гарана | № 106 (13595) | 1974 оной майн 8, среда | Сэн 2 мүнгэн

ОДОРХОЙЛХЫ ЖЭЛЭЙ АБАРАЙ ТАРИЛГА

...жэлдэ үндэр газарай ...ангай шиниг нойтоор ...г байhаннис хараада ...«Маяк» колхозой ме...торнууд сэбэр паар ...намарай паар дээрэ ...ороohото ургамалнуу...прелиин 22-hoo гэхэ гү, ...урда урдынхиhаа 7—8 ...ор урид таржа эхи...

...түрүүшын үдэрhөө ...ын 14 агрегат ажалла...лаа. Эдэнэр бухыдөө ...гектарта ороohото ур...нуудые тариха байна.

...hаяшаг Е. С. Павло...тэлбэрилдэг трактор...гадада хүрөөбди. Ха...hалхитай хүйтэн үдэр ...иково нютагай таряа...рэ 7 агрегат хүдэлжэ ... (Нэгэдэхи зураг). Хэ...бөшье механизатор... ...гэшье hаадгүйгөөр хүдэлхэ гэжэ оролдоно. Тиигэншьегүй яахаб даа. Бүхы эртын ороohо таряа хүдэлмэриин 15 үдэр соо тарижа дүүргэхэ гэhэн уялга абанхай ха юм.

Хабарай тарилгын эхилhэнhээ хойшо бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байhан механизаторнууд: В. О. Наталин (сеялкэшэн), Г. Л. Степанов (тракторист), Е. Е. Пискунов, К. И. Баннов (сеялкэшэд), Е. С. Павлов, Л. Ф. Чистяков (трактористнар), С. Т. Трифонов (сеялкэшэн) гэгшэд. (Хоёрдохи зураг).

Колхозой үнинэй механизатор Е. Е. Пискунов сеялкэдэ үрэhэ хэжэ байна. (Гурбадахи зураг).

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

Улаан-Үдын аймаг.

ФОТОРЕПОРТАЖ

Паараа элдүүрилжэ дүүргэбэ

Онохойн совхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые богонихон болзорто hайн шанартайгаар дүүргэхэ уряа доро ажаллана.

Һайнаар элдүүрилэгдэhэн паар дээрэhээ ямаршье уларилтай жэлдэ ороohо таряанай тогтууритай hайн урга са хурягдадаг гэжэ механизатор бүхэн hайн мэдэдэг гээшэ. Тус ажахын механизаторнууд байгша ондо 1.600 гектарта хабарай паар хахалха түсэбтэй байhан hаа, апрелиин 27-ной байдалаар хараалhан даабарияа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ ажахын дүй дүршэлтэй механизаторнууд Владимир Брылёв, Серпион Спиридонов, Михаил Савин болон бусад хамта хүдэлдэг нүхэд соohoo онсо шалгаржа гараа. Дээрэ хэлэгдэhэн механизаторнууд халаан бүриингөө даабарие хоёр дахин дүүргэhэн. Тэрэнэй бүтээhэн ажалынь эрхим шанартайгаар абтагдаа.

Хабарай тарилга тус ажахыда түлэг дундаа. Таряашад энэ харюусалгатай хүдэлмэреэ хараалhан болзортоо hайн шанартайгаар дүүргэхээр бэеэ зэhээд, хүн бүхэн оролдосотойгоор хүдэлжэ байнхай.

С. ХАЛТУЕВ.

Загарайн аймаг.

...ЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ЭРХИМЛЭНЭ

...ргиевский» совхозой ...изаторнууд бүри апре...хорёодоор таряалан ...хүдэлжэ эхилhэн юм. ...ай тарилгада хүдэлгэг...тракторнууд болон хү...ахын бусад түхеэрэл...ые hайнаар заhабарил...э харюусалгатай ха...болзортонь дүүргэхэ гэ...лдоhон байна.

...низаторнууд Пётр Со...ов, Александр Покац..., ...ылык Зундуев, Дамби Доржиев гэгшэд түрүүшынгээ үдэрhөө эхилээд, хэжэ байhан ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулжа шадана. Эдэ нүхэднай халаан бүриингөө даабарие 100—120 процент дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэд соohoo онсо шалгарна. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, дүй дүршэлтэй, оролдосотой механизаторнуудай бүтээhэн ажал hайн сэгнэлтэтэйгээр абтана.

Ажахын механизаторнууд хабарай тарилгын урда тээ сугларжа, бэелүүлхэ зорилгонуудаа элирхэйлбэ. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй хабарай тарилгые хүдэлмэриин 10 хоногой туршада hайн шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ хэлсэhэн байна. Механизатор бүхэн социалис уялганuудые баталан абахадаа, хүршэ бригадынгаа нүхэдые мүрысөөндэ урижа, энэ шухалын шухала хаhаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ гэжэ хэлсээ юм. Тус ажахын нэгэдэхи отделениин механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые бусад бригадануудhаа түрүүлэн захалаа. Хара таряа тариха хүдэлмэридэ Пётр Коломейцевэй, Леонид Никитинэй, Иван Кудинай даадаг агрегадууд табигдаа.

Д. ДОРЖИЕВ.

Хоринн аймаг.

ШЭНЭ ТАСС hОНИН

Н. В. ПОДГОРНЫЙ АРГЕНТИНЫН ЭКОНОМИКЫН МИНИСТР Х. ХЕЛЬБАРДТАЙ УУЛЗАБА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Аргентинын Республикын Президентын өөрынь түлөөлэгшэ, Аргентинын экономикын министр Х. Хельбард түрүүтэй Аргентинын правительственна делегациин гэшүүдтэй майн 6-да Кремль соо уулзаhан байна.

Хоёр ороной хоорондын харилсаанда хабаатай хэдэ хэдэн асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ. Элдэб асуудалнуудаар тогтоогдоhон энэ харилсаае саашадань бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ шухала тухайда тусхайлан тэмдэглэгдэбэ.

Х. Хельбард нүхэр Н. В. Подгорнодо Президент Х. Пероной эльгээhэн бэшэг дамжуулаад, Аргентинын Республикын дээдэ шагналые — «Майн революциин орденой ехэ хэрээhэ» Президентын даалгабаряар барюулаа. Тиихэдээ арадуудай хоорондын hаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ хэрэгтэ энэ гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай оруулhан хубита тэмдэглэбэ.

Хани, халуун оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөндэ Аргентинын талаhаа — Национальна конгрессэй депутадуудай палатын түрүүлэгшэ Р. Ластири, гадаадын экономическа ба гадаадын худалдаа наймаанай холбооной талаар гүрэнэй секретарь Л. Теттаманти, энергетикын талаар гүрэнэй секретарь Э. Сбарра, сенатор И. Лудер, Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь А. Ромеро, Бүгэдэ ниитын экономическа конфедерациин түрүүлэгшэ Х. Бронер, Аргентинын делегациин бусад гэшүүд, тэрэшэлэн Аргентинын Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Т. А. Сосио гэгшэд хабаадаа.

Энэ хөөрэлдөөндэ гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо И. Ф. Семичастнов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов болон бусад тушаалтад совет талаhаа хабаадаба.

А. Н. КОСЫГИН АРГЕНТИНЫН ЭКОНОМИКЫН МИНИСТР Х. ХЕЛЬБАРДТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэhэн Аргентинын правительственна делегациин толгойлогшо, Аргентинын Республикын Президент Х. Пероной өөрынь түлөөлэгшэ, Аргентинын экономикын министр Х. Хельбардтай майн 6-да Кремль дотор уулзаа.

Совет-Аргентинын харилсаанда хабаатай элдэб асуудалнууд, СССР-эй арадай ажахые, Аргентинын экономикые саашадань хүгжөөхэ түсэбүүдэй дашарамдуулан, харилсаагаа улам үргэдхэхэ холын хараата асуудалнууд хани ёhоной, бүтэмжэтэй хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Х. Хельбард А. Н. Косыгинда Х. Пероной эльгээhэн амаршалгын бэшэг дамжуулаад, Аргентинын Республикын дээдэ шагналые — «Майн революциин орденой ехэ хэрээhэ» Президентын үмэнэhөө барюулба. Тус хөөрэлдөөндэ Аргентинын талаhаа — Национальна конгрессэй депутадуудай палатын түрүүлэгшэ Р. Ластири, гадаадын экономическа ба гадаадын худалдаа наймаанай холбооной талаар гүрэнэй секретарь Л. Теттаманти, энергетикын талаар гүрэнэй секретарь Э. Сбарра, сенатор И. Лудер, Ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь А. Ромеро, экономическа бүгэдэ ниитын конфедерациин президент Х. Бронер, Аргентинын Республикаhаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Т. А. Сосио гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Совет талаhаа — ГКЭС-эй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй Госбанкын правлениин түрүүлэгшэ М. Н. Свешников, гадаадын худалдаа наймаанай министрэй нэгэдэхи орлогшо И. Ф. Семичастнов, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов ба бусад тушаалтад хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

А. Н. Косыгин Италиин ЭНИ нэгэдэлэй президенттэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин совет эмхинүүдтэй ЭНИ гэдэг нэгэдэлэй харилсаа холбооe улам үргэдхэхэ тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөө хэхэеэ Москва ерээд байhан, Италиин ЭНИ гэдэг гүрэнэй нэгэдэлэй президент Р. Джироттитой майн 6-да Кремль соо уулзаа.

СССР Итали хоёрой хоорондын экономическа харилсаа холбооe хүгжөөлгын ба гүнзэгырүүлгын, тэрэ тоодо энэ харилсаа холбоондо ЭНИ гэдэг нэгэдэлэй хабаадаха асуудалнуудаар hанал бодолоо зүбшэлhэн байна.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо Н. Д. Комаров, ЭНИ гэдэг нэгэдэлэй гадаадын холбооной талаар генеральна директор П. Ландольфи хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

(ТАСС).

АРАД ТҮМЭНЭЙ ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭД

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые бүридхэлдэ абалгада зорюулагдаhан hунгуулиин окружной комиссинуудай заседанинууд орон доторнай боложо байна.

УЛААН-ҮДЭ

Буряадай АССР-hээ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ Советскэ 516-дахи hунгуулиин округой промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай, hургуулинууд, институдууд, техникумүүд болон училищинуудай коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй hунгалтын урда тээхи окружной зүблөөн болобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ Советскэ 516-дахи hунгуулиин округой комиссиин түрүүлэгшэ Д. Ш. Фролов зүблөө нээжэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай зоологиин кафедрые даагша, биологиин эрдэмэй кандидат Г. М. Хабаевада үгэ үгэбэ.

Нүхэр Г. М. Хабаева институдайнгаа багшанарай коллективэй СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй транспортна барилгын министр, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн **Евгений Фёдорович Кожевниковые** нэгэн дуугаар дэбжүүлhэн тухайнь мэдээсээд, нүхэр Кожевниковэй бэелүүлжэ байгаа гүрэнэй ниитын ажал ябуулга тухай, ажалайнь намтар тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Е. Ф. Кожевников СССР-эй Верховно Соведэй VII, VIII зарлалда 516-дахи hунгуулиин округhоо депутат байhан. Тиимэhээ тэрэнэй ябуулhан хүдэлмэри тон ехэ. Евгений Фёдоровичой туhаламжаар хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээлгын завод баригдажа дүүргэгдээ. Мүн Слюдянка Улаан-Үдэ хоёрой хоорондохи түмэр харгы электрижүүлэгдээ. Ясли, саадуud, hургуулинууд олоор баригдаа.

Үгэ хэлэгшын Е. Ф. Кожевниковэй кандидатурые нэгэн дуугаар дэмжэхыень суглараагшадые урялхадань, зал соо hуугшад альга ташалгаар угтаба.

Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер, «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн М. Ф. Тимофеев, сэрэгэй алба хаагша М. Ф. Ковалёв, судна бүтээлгын заводой партийна организациин секретарь Е. Н. Корягина, Улаан-Үдын шэлэй заводой хүдэлмэришэн В. Д. Сафронов, РСФСР-эй габьяата, Буряадай АССР-эй арадай артист, гүрэнэй оперо болон баледэй театрай дуушан С. В. Раднаев, ВЛКСМ-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь А. М. Богуславский гэгшэд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, Е. Ф. Кожевниковэй кандидатурые үнэн зүрхэнhөө дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ Советскэ 516-дахи hунгуулиин округhоо депутадта кандидадаар нүхэр Е. Ф. Кожевниковые дэбжүүлхэ, энэ округhоо hунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень нүхэр Е. Ф. Кожевниковые гүйха гэhэн тогтоол зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаба.

Окружной зүблөөн дээрэ этигэмжэтэ нюурнууд hунгагдаа, округой hунгагшадта хандаhан хандалга баталагдан абтаа.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН

Түмэр замшадай соёлой байшан... Эндэ Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно районой ажалшадай hунгалтын урда тээхи зүблөөн болобо. Тэрэниие КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь В. Н. Вовк нээжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгалта үнгэргэхэ Железнодорожно hунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ Э. Е. Васильевада үгэ үгэбэ. Манай орон ..., тор, тэрэ тоодо Улаан-Үдын Железнодорожно районой СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтада бэлдэлгэ тухай, районой ажалшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөн тухай нүхэр Васильева зүблөөндэ суглараагшадта тобшохоноор хөөрөө.

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ М. И. Старковто үгэ үгтэнэ.

— Маhай заводой хүдэлмэрилэгшэд политическэ ба ажалай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда предприятиингаа директор **Серафим Иванович Исаевые** Железнодорожно hунгуулиин 514-дэхи округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлhэн байна. Манай районой прибор бүтээлгын заводой, вагонно депогой болон бусад предприятинуудай коллективүүд нүхэр Исаевай кандидатурые дэмжэhэн юм. СССР-эй Верховно Соведэй хоёр зарлалай депутат С. И. Исаев районойнгоо hунгагшадай нимэ ехэ этигэл найдабарида хүртөөд байхадаа, бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн ажаллаха байха, — гэжэ М. И. Старков зүблөөн дээрэ мэдүүлээ.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ прибор бүтээлгын заводой слесарь Г. М. Курушов, Буряадай хүдөө ажахын институдай комсомолой комитедэй секретарь Г. Д. Галсанова, вагонно депогой слесарь И. С. Санников, барилга-хабсаралгын 836-дахи поездын главна инженер Е. А. Тарасюк гэгшэд hунгалтын урда тээхи зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, нүхэр Исаевай кандидатурые коллективэйнгээ дэмжэжэ байhан тухай, hунгалтын үдэрые ямар амжалтатайгаар угтажа байhан тушаа хөөрэбэд.

Железнодорожно hунгуулиин 514-дэхи округhоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Улаан-Үдын авиационно заводой директор, Социалис Ажалай Герой С. И. Исаевые дэбжүүлхэ, тус округhoo hунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень нүхэр Исаевые гүйха гэhэн тогтоол зүблөөн дээрэ абтаhан байна.

Зүблөөн дээрэ округой hунгагшадта хандаhан хандалга, мүн этигэмжэтэ нюурнууд баталагдаба.

***

Зүблөөнэй hүүлээр Железнодорожно hунгуулиин окружной комиссиин ээлжээтэ заседани болоо. Комиссиин секретарь Л. Л. Болдонов авиационно заводой директор нүхэр Исаевай мэдүүлгые уншажа танилсуулаад, энэ округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар С. И. Исаевые бүридэлдэ абаха гэhэн тогтоол комиссиин заседани дээрэ абтаhан байна.

Манай корр.

ГУСИНООЗЕРСК

Эндэхи шахтёрнуудай соёлой ордон соо hунгалтын урда тээхи зүблөөн болоо. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын, Захааминай, Хяагтын, Улаан-Үдын, Сэлэнгын аймагуудай hунгагшадай түлөөлэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсажа, Сэлэнгын hунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ П. В. Балалаешников тэрэниие нээhэн байна. Нэн түрүүлэн Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Н. Г. Бадмаевта үгэ үгтэнэ.

— СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые Сэлэнгын hунгуулиин 379-дэхи округhоо дэбжүүлхэ эрхэ манай колхозой гэшүүдтэ олгогдоhон байна. Колхозниргууднай ехэ дэбжэлтын оршон байдалда hунгалтын урда тээхи суглаанда ерэжэ, ажахынгаа эрхим хонишодой нэгэн **Жамбал Биликтуевич Санжиевые** оронойнгоо засаг түрын дээдын органой депутадта кандидадаар дэбжүүлhэн юм. Нүхэр Санжиевай кандидатурые манай округой бүридэлдэ ородог олон коллективүүдэй гэшүүд дэмжээ hэн. Ажалша бэрхэ энэ нүхэр округой hунгагшадай этигэл найдабарие харюулжа шадаха, гээд колхозниргууднай этигэнэ. Тиимэhээ нүхэр Санжиевай кандидатурые дэмжэхыетнай та бүгэдые уряалнаб, — гэжэ Н. Г. Бадмаев хэлэбэ.

Сэлэнгын аймагай Сэлэн-Дүүмын заhабарилгын механическа заводой токарь Л. К. Баннов, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай профкомой түрүүлэгшэ А. Ф. Ваганов, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда hургуулиин багша Д. Б. Улымжиева, Улаан-Үдын аймагай «Байкал» учхозой hаалишан Л. Н. Седых, Хяагтын ээрэлгэ нэхэлгын фабрикын партбюрогой секретарь З. В. Полонова, Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой парткомой секретарь Б. Ж. Тарбаев, Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь А. И. Павлов, Мухар-Шэбэрэй аймагай Заганай колхозой главна агроном Л. И. Лютаева гэгшэд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэжэ, нүхэр Ж. Б. Санжиевай кандидатурые бүри мүhэн дэмжэжэ байhанаа мэдүүлээ.

Сэлэнгын hунгуулиин 379-дэхи округhоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Ж. Б. Санжиевые дэбжүүлээд, энэ округhоо hунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень тэрэниие гүйха гэhэн тогтоол зүблөөн дээрэ абтаба.

Округой hунгагшадта хандаhан хандалга, этигэмжэтэ нюурнууд баталагдаhан байна.

***

Удаань hунгуулиин окружной комиссиин заседани боложо, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Ж. Б. Санжиев бүридэлдэ абтаhан байна.

Г. САБЖАЕВ,
«Улаан Сэлэнгэ» газетын редактор.

...ПСС-эй ЦК-да БОЛОhОН УУЛЗАЛГА

...эй ЦК-да майн 6-...гай компартиин де... КПСС-эй делега...алга хэбэ. КПСС-эй ...н составта КПСС-...й Генеральна секре...р Брежнев Л. И., ... ЦК-гай Политбюро...үүн, КПСС-эй ЦК-...етарь нүхэр Суслов ...ПСС-эй ЦК-гай По...ой гэшүүндэ канди...СС-эй ЦК-гай секре...эр Пономарев П. Н., ...й ЦК-гай гэшүүн нү...иин М. В. оролсо...-гай компартиин де... составта США-гай ...еральна секретарь ...Холл, США-гай КП-...ональна түрүүлэгшэ ...Уинстон, США-гай ...К-гай Политкоми...үүн нүхэд Дж. ...Д. Рубин, Х. Уин...д оролсоно.

...й делегаци КПСС-...съездын шиидхэбэ... дүүргэхэ талаар ...зориг түгэс, шууд ...л тухай хөөрэжэ ...ээ юhэдэхи та...түсэбые бэелүүл...туйлаhан гайхам...лтануудта, комму...лалтын шэнэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, эб найрамдал, арадуудай эрхэ сүлөө ба аюулгүй байдал эдэбхитэйгээр хамгаалха хараа шугам тодорхойлhон съездын зохёоhон Эб найрамдалай программа бэелүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулаа.

США-гай КП-гэй делегаци өөрынгөө талаhаа Америкын коммунистнуудай ажал ябуулга тухай, США-гай хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай аша туhын түлөө, бодото адли тэгшэ эрхэ хангахын түлөө, расизмда эсэргүү, демократиин ба социальна дэбжэлтын түлөө партиингаа ябуулдаг тэмсэл тухай мэдээсээ.

Мүнөө үедэ түгшүүрилтэ байдалай hуларалга бүхы дэлхэй дээрэхи оршон байдалай хүгжэлтын шэнжэ шанар болонхой гээд, КПСС-эй, США-гай КП-гэй түлөөлэгшэд ханангяар тэмдэглээ. Уласхоорондын харилсаануудта ондо ондоо социальна байгууламтатай гүрэнүүдэй амгалан ёhoор зэргэ оршон байха ёho гурим бүри үргэнөөр нэбтэржэ байна. Түгшүүрилтэ байдал hуларуулга эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгын, тэдэнэй эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байдал хангалгын hайн эрхэ нүхэсэл байгуулна гээд, тэдэнэр тэмдэглээ.

СССР ба США-гай хоорондохи харилсаануудта hүүлэй хоёр жэлэй туршада боложо байhан hайн хубилалтые дэмжэжэ байhанаа США-гай КП-гэй делегаци мэдүүлээ. Энэ хубилалта эдэ хоёр оронуудай арадуудай аша туhада алба хэхэhээ гадна, дэлхэйн бүхы арадуудай аша туhада алба хэнэ. Энэ ушар хадаа түгшүүрилтэ байдал hуларуулха хэрэгтэ шухалын шухала эрхэ нүхэсэл болоно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй 1973 ондо США ошоhон ушар уласхоорондын байдалые бүхыдэнь hайжаруулха хэрэгтэ онсо шухала удха шанартай байгаа гээд, США-гай КП-гэй түлөөлэгшэд дахинаа онсолон тэмдэглээ. Совет-американ дээдэ зэргын уулзалгануудые бүрин дэмжэжэ байhанаа тэдэнэр мэдүүлээ. Иимэ уулзалганууд амгалан ёhoор зэргэ оршон байха ёho гуримые үндэhэлэн, совет-американ харилсаануудые hайнаар хүгжөөхын тула, СССР ба США-гай хоорондо бэе бэедээ ашатай туhатай харилсаа бэхижүүлхын тула hайн үндэhэ hуури табина.

Совет-американ харилсаануудые саашадань hайжаруулха, иимэ харилсаануудай hайн шэнжые хүгжөөхэ гэhэн КПСС-эй хараа шугамые бүхы совет арад hайшаана гээд, КПСС-эй делегаци өөрынгөө талаhаа онсолон тэмдэглээ. Эдэ харилсаанууд бүгэдэ ниитын эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ арга мүн гэжэ совет арад харана.

Энэ замаар урагшаа дабшаха шухала, эб найрамдал бэхижүүлгын аша туhада совет-американ хөөрэлдөөнүүдэй ашагтай шэнэ үрэ дүнгүүдые туйлаха ябадалай шухала байhаниие хоёр партинуудай делегацинууд нэгэн hаналаар тэмдэглээ.

Түгшүүрилтэ байдал hуларуулгын дайсадые, «хүйтэн дайнай» тала баримталагшадые хоёр партиин түлөөлэгшэд буруушаагаа. Түгшүүрилтэ байдалай дайсад элдэб янзын мэхэ гохоор түгшүүрилтэ байдал hуларуулгада, совет-американ харилсаануудай саашадаа hайжарха ябадалда hаад хэнэ. США-гай эдэ эгээн хархис хүсэнүүдэй аашанууд нэн түрүүн США-гай арадай национальна аша туhада хоро хүргэнэ гээд, американ коммунистнууд тэмдэглээ.

КПСС-эй ба США-гай КП-гэй түлөөлэгшэд уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй байдал тухай hаналаа андалдаад, марксизмые хазагайруулха бүхы hэдэлгэнүүдтэ эсэргүү, коммунис, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй дайсан болоhон, түгшүүрилтэ байдал hуларуулгада эсэргүүсэн, эгээн хархис хүсэнүүдтэй нэгэдэhэн маоизмда эсэргүү шууд сэхэ тэмсэл ябуулха шухала гэжэ дахинаа баталаа. Уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёhонуудые үндэhэ болгон, дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл ба жагсаалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ гээд тэдэнэр онсолон тэмдэглээ.

Империализмда, колониализмда, неоколониализмда эсэргүүсэн тэмсэжэ байhан Ази, Африка болон Латиин Америкын арадуудай үнэн зүб тэмсэлтэй интернациональна ёhoор hаналаа нэгэдэнги байhанаа хоёр тала тодорхойлоод, бүхы түхэлэй расизмые буруушаагаа, Чилидэ фашис хунтын хэжэ байhан hүйдхэлтэ аашанууды эрид шууд буруушаагаа, Чилиин демократуудые хэhээхэ ябадалые болюулха, Чилиин компартиин Генеральна секретарь нүхэр Луис Корваланиие, мүн политическэ хаалтада байhан бусад нүхэдые дары сүлөөлхэ гэhэн эрилтэ табяа.

КПСС-эй ба США-гай КП-гэй делегацинуудай уулзалга үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёhоной оршон байдалда үнгэрөө. Хоёр партинуудай хоорондохи харилсаануудай шэнжэ иимэл юм.

Хөөрэлдөөндэ КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагша нүхэр Александров А. М., КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таhагые даагшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Кусков Е. Н. байлсаа.

МҮРЫСӨӨНДЭ ХАБААДАГШЫН ҮГЭ

УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭХЭ АРГАТАЙБДИ

Манай нютагай эрхэ байдалда адууһа мал харууһалха гээшэ өөрын онсо илгаатай юм гээд тэмдэглэхэдэ, алдуу болохогүй ха. Ушарынь юуб гэбэл, нютагнай хүйтэн уларилтай юм. Тиимэһээ ороохо тараян эдеэшэжэ үрдидэггүй, нэмэлтэ тэжээлшье тарихын аргагүй бологдоно. Гансал хээрын сабшалан бэлшээри хоёрой хүсөөр адууһа малаа тэнжээдэг байнабди. Һүүлэй үедэ шэнэ газар элдүүрилжэ, зелёнко тариха талаар горитой ажал ябуулагдаа. Мүн олон жэлэй ногоон таригдажа, баян ургаса абтана. Эдэ бүгэдэ нийтын адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һайнаар нүлөөлнэ.

Бүхы наһаараа мал ажалда хүдэлжэ, барагдашагүй баян дүй дүршэлтэй болоһон хүнүүд совхоздомнай олон юм. Тэдэ аха нүхэднай ажалайнгаа дүршэлые бидэнэй залуу ябахада дамжуулан үгэгшэ һэн. Ажал хүдэлмэридэмнай хаба шадалаараа туһалха, ойлгоогүй юумэ заажа, хэлэжэ үгэхэ. Тиигэжэ ажаллаһаар лэ өөһэдын дүршэлтэй бологдоо гэжэ һанагшаб. Малшан болоһоорнь гушаад жэл үнгэрөө.

Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилжэ, гүрэндэ тарган мяха ехээр тушааха зорилго совхозоймнай үмэнэ табигданхай. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ хальмаг үүлтэрэй буханууд, эмэ хашарагууд манай ажахыда олоор асарагдажа, үсхэбэрилэгдэдэг болоо. Мүнөө хэдэн гүүртэ хальмаг үүлтэрэй, мүн холимог мал харууһалагдана. Малай үүлтэр һайжаруулжа, мяха ехээр абадаг болохо талаар совхозой мэргэжэлтэд ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Совхоздомнай тусхай шэглэлтэй табан отделени эмхидхэгдээ. Би нэгэдэхи отделениин малшан гээшэб. Манай отделени мяханай үнеэдые харууһалжа тугаллуулаад, абаһан түлнүүдээ 7—8 һаратай болоторнь, түлжүүлжэ, тэдэ тугалнуудаа эрэ, эмээрнь илгаад, хоёрдохи ба гурбадахи отделенинүүдтэ тушаадаг байхаар мэргэжэнхэй. Иимэ шэглэлтэй болоод ажаллахада, таатай зохид гээд һанагдана.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гэр бүлөөрөө хальмаг үүлтэрэй үнеэдэй гүүртэдэ хүдэлнэбди. Минии нүхэр Петр Цыренов хорёод жэл мал ажалда хүдэлжэ ябана. Сугтаа ажалладаг нүхэднай — Нина Гомбоева, Галя Шагдурова, Зина Цыренова гэгшэд залуушуул. Хоёрынь дунда һургуули дүүргээд, малшад болоһон юм. Малшадай бүлэдэ түрэһэн хадаа бага зэргэ дүршэлтэйнүүд. Хүнэй хэлэһэнии түргэхэн ойлгоод абаха, урагшаа тэгүүлһэн зоримгой үхибүүд даа. Богонёор хэлэбэл, үгэеэ ойлголсоод лэ хүдэлжэ ябанабди.

Үнтэрэгшэ жэлдэ — табан жэлэй шиидхэхы ондо гүүртэдэмнай 183 үнеэн харууһалагдагша һэн. Жэл соо бүхыдөө 146 тугал абтажа, нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр томо болгогдоһон байна. Энэмнай 100 үнеэн бүриһөө 79 тугал абтаһан болоно гээшэ. Тугалнуудай толгой бүриин шэгнүүр бүхэли жэл соо үдэрэй дунда зэргээр 528 граммаар нэмээгдэһэн байна. Тугалнуудаа 7—8 һара болоторонь өөһэдөө харууһалаад, хоёрдохи ба гурбадахи отделенинүүдтэ тушаагаа һэмди. Тиихэдэ толгой бүринь 148—157 килограмм шэгнүүртэй болоод байгаа.

Нёдондонойммай ажалай дүнгүүд урда жэлнүүдэйхиһээ нилээд дээгүүр байгаа. Ажалаймнай энэ дүнгүүдые хараада абажа, гүрэн түрэмнай намайе «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаһан байна. Тиихэдэ совет оронойарадай ажахын түйлалтануудай выставкын бронзо медальда хүртэхэ золтой байгааб. Юрын малша буряад эхэнэр урдань орден, медаляар шагнагдадаггүй байгаа гэжэ ойлгоходоо, түрэл һайхан Эхэ оронооро омогорхожо ябагшаб. Гүрэн түрынгөө орденоор шагнагдаад, ВДНХ-гай медальда хүртөөд байхадаа хүсэн дээрээ хүсэ нэмэһэн шэнги боложо, бүри һайнаар хүдэлхэ, түрэл совхозойнгоо баялигые хурдан түргэнөөр арьбадхалсаха дуран хүрэгдэнэ.

Энэ жэлэй эхиндэ КПСС-эй Центральна Комитедэй партида, совет арадта хандаһан Хандалга хэблэлдэ толилогдоһон байна. Түрэл партиингаа энэ Хандалгые манай совхозой малшад хани халуунаар угтажа, 1974 ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые баталан абаһан юм. Орон доторoo дэлгэрһэн бүгэдэ арадай хабаадалгатай социалис мүрысөөндэ гүүртымнай малшад эдэбхитэйгээр оролсожо, нёдондонойхиһоо үлүү һайнаар хүдэлхэ гэжэ шиидэбэ. Совхозой малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, абаһан уялгануудай дүүргэлтые шалгаха талаар хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэднай ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

Манай Булагай гүүртын малшад Мария Бандеевагай хүтэлбэрилдэг гүүртынхидтэй энэ жэлдэ мүрысэнэбди. Тэндэ баһал дүршэл ехэтэй малшад хүдэлдэг юм. Хэды тиимэ байбашье һааяь, тэдэнһээ гээгдэхэгүйн, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө оролдожо байнабди. Алишье гүүртымнай ахижа гарахань үшөө мэдэгдэнэгүй.

Бидэнэй хүршэ Далахайн совхозой суута малшан Жүгдэр Ундеевич Цыденовэй гүүртын ажалшад энэ жэлэй эхиндэ угтамжын түсэб-уялга абаһан юм. Тэдэнэй үүсхэлые манай совхозой малшад зүбшэн хэлсэжэ, маша халуунаар дэмжэһэн байна. Тингэхэ зуура бидэнэршье угтамжын түсэб абаабди. Мүнөө гүүртэдэмнай 169 үнеэн харууһалагдана. Энэ жэлдэ 100 үнеэн бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ тугал абаха зорилго урдаа табяад, ажаллажа байнабди. Тугалай шэгнүүрые зундаа хоног бүри 750 граммһаа бага бэшээр нэмээхэ, ондоо гүүртэдэ тушаахадаа толгой бүриень 160 килограмм болгохо уялга абаа һэмди.

Мүнөө дээрээ манай гүүртэдэ 53 тугал абтаад, нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр томо болгогдожо байна. Май-июнь һаранuудта тугаллаха үнеэд яһала олон. Энэ жэлэй январь-февраль һаранuудта дүшөөд үнеэн оросондо оруулагдаа.

Энэ жэлэй малай үбэлжэлгэ урдынхида орходоо яһала һайнаар байна. Үбһэ тэжээлээр багашагшье һаа, үбэлжэлгэ үхэл гарзагүйгөөр дүүрэжэ байна. Үхэр малнай хүсэ шадалаар яһала һайн. Юрэдөө үргэдэггүйгөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргадахань лэ ха. Үшөө тугалнуудтаа эдюулхэ үбһэтэйбди.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ абаһан уялгамнай харюусалгатай гээд манай гүүртын малшад һайса мэдэрнэ. Хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн хүдэлэгдэжэ байна. Гүрэн түрын шагнал хайра үшөө ехэ амжалтада зоригжуулна. һайнаар хүдэлхые уялгална.

Ц-Д. ОХИНОВА.
Санагын совхозой гүүртые даагша.

Захааминай аймаг.

Мэргэжэлтэдэй үүргын дээшэлһэндэ...

Он жэлнүүдэй ошохо бүри хүдөө ажахымнай улам хүгжэжэ, һалбари бүхэниие ударидажа байһан мэргэжэлтэдэй үүргэ, харюусалгань эрид дээшэлжэл байна гээшэ. Ушар иимэһээ, мүнөө үедэ имагтал эрдэм ухаанай түйлалтануудые, түрүү онол арганuудые үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар газар тараалангай болон мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ аргатай болоод байна. Тиимэһээ мэргэжэлтэн бүхэн даажа абаһан һалбарияа улам ашаг олзотой болгохын тула эрдэмэй түйлалтануудые шадамараар хэрэглэхэ, механизатор, малшан гү, али хонишодтойгоо хамта эбтэй зэтэйгээр ажаллаха зэргэтэй болоно.

Даалгагдаһан хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, хүтэлбэрилхы бэлиг шадабаритай мэргэжэлтэд Уланай колхоздо нилээд олон юм. Жэшээлбэл, тэдэнэй нэгэн — ахамад агроном Бато Очирович Гармаев хэдэн жэлэй туршада энэ тушаалда хүдэлмэрилхэ үедөө тараалан, сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхын түлөө горитой ажал ябуулжа байна. Юуб гэхэдэ, Баруун Хүнтэйн тараалангай хүрьһэн жэл бүри хабартаа шанга һалхинда үлеэлгэжэ, үрэжэлтэй хүрьһэниинь хиидэжэ, ороохо тараанай ургаса хараа байса дошолжо захалһан юм. Иимэ бэрхэшээлэй тохёолдожо байһание урид шалан хараадаа абаһан ахамад агроном колхозойнгоо правлениин гэшүүдтэй хамта Хүнтэйн хүрьһэнэй һалхинһаа гэмтэлгэтэй тэмсэхэ хэмжээнүүдые олон жэлэй хугасаада бэелүүлхээр хараалаа бэлэй. Тиигэжэ тараалангай хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилхэ тусхай плугаар хахалжа, тарилга хэһэн байна. Гадна тарилга, ургаса харууһалалгынгаа агротехникэ эрид һайжаруулжа, севооборот үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар түрүүшынгээ жэлдэ ехэхэн амжалта түйлаа бэлэй. Удаань урдахи туршалганuудай дүнгүүдһээ тобшолол хэжэ, зохид гэжэ элирүүлэгдэһэн онол арганuудаа улам нарижуулан һайжаруулаа юм. Иигэжэ хэдэн жэлэй туршада оролдоһон ажалынь хооһоор хосороогүй.

Тарилгынгаа хаһа сагые алдангүй, агротехникээ улам гүримшүүлжэ, тарая хураалгаяа түргэн болзорто үнгэргэдэг болоһон Уланай колхозой механизаторнууд һүүлэй хоёр жэлэй туршада баян ургаса абана. Жэшээлбэл, нёдондо манай ажахын тараашад бүхы 4 мянган гектарай тус бүриһөө 17,6 центнер ороохо суглуулжа, гүрэндэ ороохо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб сум дүүргээ. Тиихэдэ байгша ондо тарнгдаха үрэһэ хүрэнгэ, хүсэд хүрэхөөр хаагдажа, ажахын доторой хэрэглэмжэдэ нилээд ехэ тараан үлөөгдөө бэлэй. Иимэ амжалта түйлаһандаа колхознай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаа һэн.

Тэрэшэлэн гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байһан колхозой ахамад инженер-механик Илья Будажапович Тогочеевэй дүршэл, хүтэлбэрилхы бэлиг шадабари тухайнь хэдэн үгэ хэлэлтэй. Энэ нүхэрнай хэхэ ажалаа һайн мэдэхэһээ гадна автомашинын жолоошод механизартонuудтаа эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг.

Тиигэжэ сагай ошохо тума оньһон түхеэрэлгэнүүд, трактор, автомашинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэг болоо.

Эгээл мүнөө хабарай тарилгада бэлдэхэ шиидхэхы үедэ колхозой механизаторнууд бүхы машина техникэеэ заһабарилжа бэлэн болгонхой. Гадна энэ мэргэжэлтын хүтэлбэри доро мүнөө механизаторнуудай бүгэдэ нийтын һуралсал эмхидхэгдэжэ, амжалтатай үнгэргэгдэжэ байна. Богонёор хэлэхэдэ, Илья Будажапович гансашье трактор, автомашинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхые оролдоно бэшэ, мүн ажахыдаа механизаторнуудые олоор һургажа бэлдэхын, тэдэниие хүмүүжүүлхын түлөө горитой хүдэлмэри ябуулдаг юм. Иигэжэ колхозой мэргэжэлтэдэй даалгагдаһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, хүтэлбэрилхы, зохёохы бэлиг шадабаритай байһан дээрэһээнь газар тараалангай ба мал ажалайнь ашаг үрэ жэл бүри дээшэлжэ, экономиконь улам бэхижэнэ гээшэ.

Г. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Баргажан.

АРАД ТҮМЭНЭЙ ЭРХИМ ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд бүридхэлдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй депутадуудта кандидадуудые Һунгуулиин окружной комиссинууд майн 5-да бүридхэлдэ абажа эхилээд, һунгуулиин хүдэлмэриин шэнэ шатые нээһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Ленинградай Кировскэ һунгуулиин округой Һунгуулиин окружной комиссиин заседани болобо.

Кировскэ һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Сусловые нэгэн һаналтайгаар дэбжүүлхэ, гэжэ «Кировский завод» гэһэн нэгэдэлэй, А. А. Ждановай нэрэмжэтэ судна бүтээлгын заводой, Ленинградай далайн худалдаа наймаанай портын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад һунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрээ тогтооһон байна гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ — «Кировский завод» гэһэн нэгэдэлэй токарь, Социалис Ажалай Герой Б. М. Воробьев мэдээсэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Һунгуулиин окружной комиссинуудта эльгээгдэһэн нэмэл бэшэг һаяхан тунхаглагдаа. Ленинград хотын Кировскэ һунгуулиин округһоо һунгагдахаар Михаил Андреевич Суслов зүбшөөлөө үгөө гээд эндэ хэлэгдэнэ. Энэ мэдээсэлые округой бүхы һунгагшад баяртайгаар угтаба.

Ленинград хотын **Кировскэ** һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Михаил Андреевич Сусловые** бүридхэлдэ абаха гэжэ Һунгуулиин окружной комисси тогтоогоо.

Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Чкаловска һунгуулиин округой Һунгуулиин окружной комиссиин заседани Свердловскдо болобо.

«Уралхиммашзаводой», Верх-Исетскэ металлургическа заводой коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь А. П. Кириленкые СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ һэн гэжэ комиссиин түрүүлэгшэ А. М. Шметьев хэлэбэ. Һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөн А. П. Кириленкые дэбжүүлхэ тухай дурадхал нэгэн һаналтайгаар дэмжээд, Свердловск хотын Чкаловска һунгуулиин округһоо һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэхыень гуйжа, тэрээндэ хандаһан юм. Манай округһоо депутадта кандидат болохые А. П. Кириленко зүбшөөгөө гээд нэмэл бэшэгһээ мэдээд, баясаабди.

Чкаловска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар А. П. Кириленкые бүридхэлдэ абахыень үгэ хэлэгшэд окружной комиссие гуйһан байна.

Свердловск хотын **Чкаловска** һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь **Андрей Павлович Кириленкые** бүридхэлдэ абаха гэжэ Һунгуулиин окружной комисси нэгэн дуугаар тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Һунгуулиин окружной комиссиин заседани Москва хотын **Черемушкинскэ** һунгуулиин округто болобо. Энэ округһоо депутадта кандидадаар СССР-эй Наукануудай академиин президент **Мстислав Всеволодович Келдыш** бүридхэлдэ абтаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Москвагай **Калининскэ** һунгуулиин округой Һунгуулиин окружной комисси Гүрэнэй нэгэдэхи подшипникова заводой слесарьнүүдэй бригадир **Алексей Васильевич Викторовые** депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Москва хотын **Советскэ** һунгуулиин округто Һунгуулиин окружной комиссиин заседани боложо, энэ округһоо депутадта кандидадаар Фрунзиин нэрэмжэтэ пумаажан бүдэй фабрикын нэхэгшэ, Социалис Ажалай Герой **Мария Сергеевна Иванниковае** депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаха гэжэ тогтообо.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Москвагай **Свердловско** һунгуулиин округой Һунгуулиин окружной комиссиин заседани боложо, Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ театрай актриса, РСФСР-эй арадай артистка **Елена Алексеевна Фадеевае** депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаа.

Ленинград хотын **Красногвардейскэ** һунгуулиин округто Һунгуулиин окружной комиссиин суглаан боложо, машина бүтээлгын заводой токарь-карусельщик **Юрий Климентьевич Сидоровые** СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаха гэһэн тогтоол абаа.

Казахай ССР-эй **Целиноградска** һунгуулиин округой Һунгуулиин окружной комиссиин суглаан болобо. Энэ округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Целиноградска областиин «Родина» совхозой тракторист, Социалис Ажалай Герой **Леонид Михайлович Картаузовые** бүридхэлдэ абаха гэжэ нэгэн һаналтайгаар шиидхээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ **Рудныи** һунгуулиин округой Һунгуулиин окружной комиссиин заседани боложо, Кустанайн областиин «Харьковский» совхозой трактористка **Камшат Байгазиновна Донепбаевае** депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй һунгалта үнгэргэхэ **Зыряновска** һунгуулиин округой. Һунгуулиин окружной комиссиин Зүүн Казахстанай областиин Зыряновска хара түүлганай комбинадай шанаржуулгын фабрикын флотатор **Анна Дмитриевна Ивлевае** СССР Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаха гэжэ тогтооһон байна.

Таллинай экскаваторна заводой токарь **Валерий Рихардович Лийва** гэгшые СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар бүридхэлдэ абаха гэ... най **Октябрьска** һ... округой Һунгуулин... ной комиссиин суг... нэгэн һаналтайгаар ... дээ.

СССР-эй Верхов... дэй Союзай Соведэ... та үнгэргэхэ Һунгу... ружной комиссиин ... Московско областии... ска һунгуулиин ок... лобо.

Комиссиин ту... Г. М. Кржижановс... рэмжэтэ Каширска ... директор В. В. ... оролто үгэ хэлэжэ ... нээгээ. СССР-эй ... Соведэй һунгалта ... Һунгуулиин окру... миссинуудта КПСС... гай гэшүүдэй эльгэ... мэл бэшэг хэблэлд... лагдаһан байна гэж... дээсэбэ. КПСС-эй ... литбюрогой гэшүүн, ... Министрнүүдэй Со... гэдэхи Гүрэнэй аю... хиха комитедэй ту... Ю. В. Андропов ... һунгуулиин окру... гагдахаар зүбшөөл... жэ дуулахадаа, ... ехэ баяртайгаар у... на.

Московско облас... **ширска** һунгуулиин... СССР-эй Верхов... дэй Союзай Совед... тадта кандидадаар ... ЦК-гай Политбюро... шүүн, СССР-эй Ми... дэй Соведэй дэргэд... рэнэй аюулгүйе са... митедэй түрүүлэгш... **Владимирович Ан...** бүридхэлдэ абахые ... лиин окружной ко... гэн һаналтайгаар т...

Москва хотын ... һунгуулиин округой ... лиин окружной ... заседани болобо. Һу... окружной комисси... лэгшэ, «Рубин» гэ... бэриин нэгэдэлэй г... директор Ю. П. ... суглаан дээрэ үгэ ... Союзай Соведтэ һу... гэргэхэ Киевскэ һу... округһоо КПСС-эй ... Политбюрогой ... СССР-эй оборонын ... Советскэ Союзай ... А. А. Гречко һун... зүбшөөлөө үгөө ү... дэглэбэ.

Москва хотын ... һунгуулиин округһо... эй Верховно Сове... зай Соведэй депута... дидадаар КПСС-эй... Политбюрогой ... СССР-эй оборонын ... Советскэ Союзай ... **Андрей Антонович** ... бүридхэлдэ абаха т... тоол нэгэн һаналта... таһан байна.

Союзай Соведэй ... үнгэргэхэ ниислэл ... ровско һунгуулиин ... Һунгуулиин окружн... миссиин заседани б... миссиин түрүүлэгш... энергопроект» ... директор П. А. Ка... дани нээхэдээ, м... гуулиин округһоо ... ЦК-гай Политбюро... шүүн, партиин М... городской комитеды... хи секретарь В. В. ... һунгагдахаар з... үгөө гэжэ мэдүүлһ...

Перовско һунгуул... руһоо СССР-эй ... Соведэй Союзай Со... путадта кандидадаа... эй ЦК-гай Политбю... шүүн, партиин М... городской комитед... хи секретарь **Ва... сильевич Гришини...** хэлдэ абахые Һу... окружной комисси т...

(Т...

А. А. ГРОМЫКО ДАМАСКДА УУЛЗАЛГАНУУДЫЕ Х...

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генеральна секретарь, Сириин Араб Республикын Президент Хафез Асадтай эндэ уулзаа.

Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үеэр совет-сириин харилсаанай, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда хабаатай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

ПАСВ-ай хүтэлбэриин гэшүүн, САР-ай Премьер-Министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Абдель Халим Хаддам, СССР-һээ Сиридэ байдаг элшэн сайд Н. А. Мухитдинов гэгшэд хөөрэлдөөндэ байлсаа.

А. А. Громыко А. Х. Хаддамтай уулзажа, хоёр талые һонирхуулдаг асуудалнуудаар мүн лэ хөөрэлдэһэн байна.

***

Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генеральна секретарь, САР-ай Президент Хафез Асад А. А. Громыкын хүндэлэлдэ Президентын ордон соо обед эмхидхээ.

***

А. А. Громыко Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин хүтэлбэриин гэшүүн, САР-ай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Махмуд аль-Айюбитай уулзаба.

Бүтэмжэтэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үеэр Советскэ Союзай ба Сириин хоорондохи хоёр талын харилсаанай асуудалнууд тэрэшэлэн али али талые һонирхуулдаг уласхоорондын бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

***

ДАМАСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбю... шүүн, СССР-эй гад... рэгүүдэй министр А... мыко эндэ ерээд ба... нисай Республикы... дын хэрэгүүдэй мин... биб Шаттитай тэрэ... таар майн 6-да уул...

Хоёр талые һони... асуудалнуудаар, т... Дүтын Зүүн зүгтэх... да хабаатай асууда... хөөрэлдөөнэй үедэ ... долоо зүбшэбэ.

***

А. А. Громыко ... ные сүлөөлхэ эмхи... комой түрүүлэгшэ Я... фадтай тэрэл үдэр ... заа.

Хани халуун ор... далда үнгэрһэн х... нэй үеэр Дүтын Зү... хи байдалые заһару... лестинын араб арад... та национальна эр... ха ябадалай холбо... далнууд зүбшэн ха...

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

АВТОГИГАНТЫН ЗАХИЛНУУДЫЕ — БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

ВИЛЬНЮС. Эндэхи станок бүтээлгын «Комунарас» заводой коллектив фрезерна болон үрэмдэлгын олон станогуудые КамАЗ эльгээбэ. Энэ захил болзорһоонь хоёр һараар урид дүүргэгдээ.

Урдань бүтээгдэжэ байһан станогуудта орходоо, шэнэ станогууд түхэл шэнжээрээ ондоо юм. Үрэмдэлгын станогуудшье ондоо болгогдонхой. Тусхай тоһо түрхижэ, үрэмүүдыень хүргэхэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Тиигэжэ эдэнь хоёр дахин удаан саг соо хэрэглэгдэхэ болоо.

УГТАМЖЫН ТҮСЭБҮҮД

КАРАГАНДА. Костенкын нэрэмжэтэ шахтада нёдондонойхидо орходоо суудхэ соо мянга хахад тонно ехээр шулуу нүүрһэ малтан абадаг болоо. Карагандагай бассейндэ үйлэдбэриин иимэ түргэнөөр ургалта үзэгдөөгүй юм. Шахтын коллектив предприятиингаа проектнэ хүсые үшөө үнгэрһэн жэлдэ үлүүлһэн байна. Теэд түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ бүри дээгүүр зорилгонуудые хараалаа. Нүүрһэ малтагшадай бригаданууд жэл соо малталгын участогуудта хэхэ ажалаа бэлдээ. Оньһожоруулагдаһан дүрбэн лава соо бүри хүсэтэй комбайнууд хүдэлдэг болонхой. Комплексно участогуудые дүй дүршэлтэй инженернүүд Т. Урстенов, Г. Босин болон бусад хүтэлбэрилнэ. Эдэнэй хүтэлбэрилдэг коллективүүд лава бүхэнһөө суудхын туршада хоёр мянган тонно хүрэтэр нүүрһэ малтаха уялга абаба. Богонихон болзорой турша соо тэдэнэр эды шэнээн нүүрһэ малтан абадаг боложо шадаа. Шахтернууд хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ гэжэ ажалайнь һүүлэй дүнгүүд гэршэлнэ. Угтамжын түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ.

КОМПРЕССОРНУУД НАЙДАМТАЙ БЭХИ БОЛОНО

КИРОВ. XX партсъездын нэрэмжэтэ машина бүтээлгын заводой ажаһуудалда хэрэглэгдэхэ техникэ бүтээн гаргадаг участогуудай ажалай бүтээсые нёдондоной эхинһээ хойшо хоёр дахин дээшэлүүлээ. «Саратов», «Полюс» болон иимэрхүү бусад аппарадуудта хэрэглэгдэдэг компрессорнуудые энэ завод бүтээн гаргадаг. Зургаа миллиондохи компрессор һаяхан эндэ гаргагдаба. Тэрэниие бэлэдхэлгэдэ 16 һара хэрэгтэй болоо. Түрүүшын миллион иимэ зүйл бүтээн гаргатар арбаад жэл үнгэрөө һэн. Ажаһуудалай хэрэглэгдэхэ техникэ бүтээн гаргадаг участогууд шэнэ техникээр хангагдажа байдаг. Энэнь компрессорнуудэй шанар һайжаруулжа, холодильнигуудай найдамтайгаар, удаан саг соо хүдэлхэ арга олгоно.

(ТАСС).

Илья Георгиевич Поломошнов Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводто ажалладаг. Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилэн гаргадаг цехтэ тэрэ түрүү слесарь гэжэ суурхадаг болоһоор үнинэй. Заводой хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ тэрэ ходо тооной түрүү һуури эзэлдэг байна. Илья Георгиевич һара бүриингөө түсэбые ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ ажалай үшөө дээгүүр амжалта түйлахаар зэһэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. Г. Поломошнов ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЛЕНИНГРАД. КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ **Металлическа завод Усть-Илимэй ГЭС-тэ хэрэглэгдэхэ турбинануудые олоорень гаргажа эхилбэ. 240 мянган киловатт хүсэтэй 18 агрегат эндэ бэлдэгдэхэ юм.**

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гидротурбиные хабсаргажа байһан үе. ТАСС-ай фотохронико.

УЛААН ТУГТА ФЕРМЭДЭ

«Искра» колхозой нэгэдэхи фермын һаалишад үбэлэй үедэ һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа амжалта түйлана. Һаалишад Александра Иванова, Прасковья Родионова, Агриппина Хромых, Екатерина Иванова болон бусад жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 2.800—3.000 килограмм һү һааха уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, тус фермын түрүү һаалишан Александра Ануфриевна Иванова үбэлэй 5 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1.268 килограмм һү һааха уялгаяа 1.472 килограммда хүргөө. Тэрэшэлэн һаалишан Агриппина Савельевна Хромых баһал һайн дүнгүүдые түйлана.

Нэгэдэхи фермын коллектив дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэбүүдые эрхимээр дүүргэжэ эхилээ. Гүрэндэ һү худалдаха талаар байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэб 13 үдэрөөр урид, дүрбэн һарынгаа түсэб 16 үдэрөөр урид дүүргэжэ, колхозой парткомой, правлениин дамжуулгын Улаан тугые энэ жэлэй эхинһээ алданагүй.

Фермые даагша Лукерья Мироновна Шитина фермын гээ улаан булан харуулба. Эндэнь колхозой парткомой, правлениин дамжуулгын Улаан туг, коллективэй абаһан социалис уялганууд, социалис мүрысөөнэй гуримууд, социалис мүрысөөнэй ябаса тухай декада, һара, үдэр бүриин дүнгүүд, фермын һаалишадай хоорондохи мүрысөөе харуулһан самбар — эдэ бүгэдэ фермын коллектив дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые эли тодоор элирхэйлнэ. «Мүнөөдэр А. С. Хромых түрүүлжэ ябана. Дамжуулгын Улаан тугхан тэрээндэ барюулагдаа» гээд аржыса бэшээтэй байһые харанабди.

Социалис мүрысөөнэй гурим бидэниие һонирхуулба. Колхозой парткомой ба правлениин дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн коллективтэ 200 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаба. Тиихэлээрээ Дамжуулгын Улаан тугые алдаагүй нэгэдэхи фермын тус коллектив 4 һарада аяар 800 түхэриг шан абаба. Тиихэдэ үбэлдөө һү һааха социалис уялгануудаа дүүргэжэ шадаһа... рүү һаалишад 250 тү... холодильник, 200 тү... телевизор гэхэ мэтэ ... шанда хүртэхэ байна. ... ра» колхозой нэгэдэхи ... мын коллективтэ со... мүрысөөнэй һайнаар ... хэгдэһэнэй ашаар ... амжалта түйлагдана ... тобшолол хэхээр.

С. ОЧИР...
манай ...

Улаан-Үдын аймаг.

БУРЯАДАЙ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ДОЛООДОХИ СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

Уран зохёолой хуудаһан

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай газетын редакци хэдэн олон асуудалнуудтай анкетээр уншагшадтаа хандаһан байна.

— Ямар материалнуудые манай газетын хуудаһануудта уншаха хүсэлэнтэй байнабта? — гэһэн асуудалда ехэ һонирхолтой харюунууд ерэһэн байна. Газетымнай «Толи», «Саянһаа Витим хүрэтэр», «Хонхо», «Эрдэм бэлиг — эрхим баян» гэһэн олон бусад хуудаһануудые уншажа һонирходог байһан тухайгаа олон уншагшад мэдүүлээ һэн. Тиихэдэ Буряадай уран зохёолшодой шэнэ шэнэ зохёолнуудые, шүлэг, дуунуудые, рассказуудые газетымнай хуудаһанда уншаха дуратай байһан тухайгаа олон хүн өөһэдынгөө һанамжа-бэшэгүүдые редакцида эльгээгээ.

Иигээд манай газетэдэ һара бүхэндэ «Уран зохёолой хуудаһан» гаража эхилхэнь. Тэдээн тухай һанамжануудаа эльгээжэ байхыень уншагшадаа гуйнабди.

Мүнөө, хүндэтэ уншагшад, Түнхэнэй аймагай уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүдэй шэнэ зохёолнууд танай анхаралда табигдана.

САЯНАЙ ХОРМОЙН ДУУНУУД

Мүнхэ саһан дуулгатай Зүүн Саянуудай хормойһоо, зэрлиг дошхон урасхалтай Хэнгэргын, дорюун долгиёо Ангара тээшэ тууһан Эрхүүгэй эрьеһээ ханхинан зэдэлһэн дуунуудай аялга тухай үргэн олон уншагшаднай мэдэхэ болоһоор үнинэй. Мүнөө Түнхэнэй аймагай «Саян» газетын дэргэдэхи уран зохёолой нэгэдэл тухай хэдэн үгэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Үшөө 1936 ондо поэт, фольклорист Дольен Мадасон Хэрэнэй дунда һургуулиин дэргэдэ «Түнхэнэй хабар» гэжэ уран зохёолой бүлгэм байгуулһан юм. Мүнөө аймагай «Саян» газетын редакциин дэргэдэхи Мүнко Саридагай нэрэмжэтэ нэгэдэлдэ арба гаран залуу уран зохёолшод, эхилэн бэшэгшэд хабаадана. Эдэнэрэй олонхинь номуудые гаргуулһан хүнүүд.

Балдан Ябжанов зохёол бэшэжэ эхилһээр үнинэй юм. «Хүлеэгдээгүй уулзалга», «Майтагсаан», «Саянай домог» гэжэ номуудынь уншагшадта мэдээжэ болонхой. Мүнөө тэрэнэй ном ород хэлэн дээрэ Москвагай «Современник» гэжэ хэблэлээр гаража байна. Тиихэдэ Шагдар Байминов нилээд олон шүлэг, поэмэнүүдые бэшээд ябана. «Түнхэнэй үндэрнүүд» гэжэ тэрэнэй ном 1972 ондо Буряадай номой хэблэлээр гараа һэн.

Залуу поэт Борис Сыреновэй «Жаахан шүлэгүүд» гэһэн ном 1972 ондо Буряадай номой хэблэлээр гараа бэлэй. Зүгөөр Борис Сыреновэй поэзи ехэшүүлдэ зорюулагданхай юм. Илангаяа залуушуул тухай тэрэнэй бэшэһэн шүлэгүүд һонирхолтой. Мүнөө залуу поэт шүлэгүүдэй шэнэ согсолбори бэлдэнхэй.

Лобсон Тапхаевай шүлэгүүд олоной дунда мэдээжэ болонхой. Гүнзэгы мэдэрэлэй долгин, хүлеэгдээгүй образ, гүн ехэ бодол тэрэнэй шүлэгүүд соо абаһаар лэ ойлгогдодог, мэдэрэгдэдэг. Лобсон Тапхаевай бэшэһэн «Мундаргын сэсэгүүд», «Зангилаа» гэжэ номуудые уншагшад баяртайгаар угтаа һэн.

Һаяхан Лобсон Тапхаев СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүндэ абтаба. Мүнөө энэ хүмнай Түнхэнэй аймагай уран зохёолой нэгэдэлые хүтэлбэрилнэ.

Залуу прозаик, поэт Ардан Ангархаев Түнхэнэй аймагай Тоорo нютагай дунда һургуулида багшална. Физик мэргэжэлтэй энэ зохёолшомнай залуу эрдэмтын ажабайдал, ажал ябуулга тухай «Суранзан» гэжэ повесть бэшээ һэн. Тэрэнь мүнөө ном болгогдон гаргагданхай.

Илья Намсараевай рассказууд газетэнүүдтэ, «Байгал» журналда хирэ болоод лэ толилогдодог. Тоб гэмэ оншотой рассказуудынь согсологдожо, «Мундаргын үхибүүд» гэһэн гаршагтайгаар ном болгогдон гаранхай.

Онтохонуудые бэшэдэг Владимир Халхуев, Владимир Тулаев гэгшэдэй зохёолнууд илангаяа үхибүүдтэ һонирхолтой. Владимир Халхуевай бэшэһэн онтохонуудай ном «Нүхэдэй уулзалга» гэжэ нэрэтэйгээр хэдэн жэлэй урда тээ гараа һэн.

Эдээнһээ гадна Саянай совхозой экономист Владимир Сыренов, Толтойн һургуулиин багша Софья Сотникова, Соном Шарбунаев, Элбэг Манзаров гэгшэд шүлэг, рассказ, басни, очеркнуудые бэшэнэ.

Мүнко Саридагай нэрэмжэтэ уран зохёолой энэ нэгэдэлэй гэшүүд поэзиин үдэшэнүүдые аймаг соогуураа саг үргэлжэ үнгэргэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй үедэ тиимэ уулзалгануудые хори гара дахин хэһэн байха юм. Тиихэдэ уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүд уран һайханай нэгэдэлэйхидтэй хамтаржа, Ахын аймагай ажахынуудта, Эрхүүгэй областьдо ошоһон юм.

Хирэ хирэ болоод лэ энэ нэгэдэлэй гэшүүд аймагай газетын редакцида сугларжа, өөһэдынгөө бэшэһэн шэнэ зохёолнуудые зүбшэн хэлсэдэг заншалтай. Тэдэнэй зариманиинь аймагай газетын хуудаһанда толилогдоно.

Эхилэн бэшэгшэд, һургуулиин һурагшад өөһэдынгөө түрүүшын туршалгануудые нэгэдэлэй адресаар эльгээжэ байдаг. Тэдэниинь нэгэдэлэй гэшүүд хаража үзэдэг, зүбшэн хэлсэдэг, болохотойень аймагай газетэдэ дурадхадаг юм.

Уран зохёолой энэ гуламта, согтой залитайгаар хүдэлжэ байна. Улам хонгёогоор зэдэлэг лэ Саянай хормойн дуунууд!

Г. ДАШАБЫЛОВ,
манай корр.

Түнхэнэй аймагай «Саян» газетын дэргэдэхи уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүд хирэ хирэ болоод лэ сугларжа, шэнэ зохёолнуудаа зүбшэн хэлсэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэдэлэй гэшүүд шэнэ зохёол шагнажа байнад.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НАРАНАЙ ХҮБҮҮН

Һаглагар ногоон пальманууд доро
Хэсэ хэнгэрэг сохниогүй,
Арбагар һүүдэрээ хүлдөө гэшхэн,
Адар бэетэн хатарнагүй.
Ээлүүдгүй теэд хүнүүд юугээ
Эрьежэ байжа харанад бэ?
Эшэргүй гайхалаа огто нюунгүй,
Һонюуша зариман даханад лэ.
Юрэл нэгэ Европын аллейгээр
Үнгэржэл ябаа һэн хүхюутэй
Барас бэшэ — залуухан негр,
Барлаг бэшэ — оюутан.
Наранһаа бууһандал буржагар,
багжагар,
Баранһаа, хай, сүлөөтэй,
Баатар шэнги омог ябахадань,
Байгаа һэн, нээрээшье, һүрөөтэй,
Зуун жэлнүүдтэ хүл, гарыень
Хүлижэ байһан булад гэнжэнүүд

Зураг дээрэхидэл алхам бүридэнь
Таһаржа ханхинахадал гээ.
Сагаан арһатайдаа ухаагаар үлүүдэл
Баһажа байгшадай дээрэлхүү нюдэд
Сахилтаан хурса харасада үүрээд,
Һаргажа далтирхадал гээ.
Хүрьһэнэй үнгэтэй шарай дээрэнь
Хүүгэн энеэбхилэл сэсэглэнэ.
Лужаганама энеэдээр дүүрэн
сээжэһээнь
Луугай дуун дуулахадал гэнэ.
Тэсэбэреэр хүшөөтэй шүдэнэйнь
саана
Тэһэрээгүй вулкан бии хэбэртэй.
Тэнгэреэр борохон тэрэ хаана
Уулзаһандал болоо һэм
Ерээдүйтэй.

Л. ТАПХАЕВ.

МУНДАРГЫН БАСАГАД

Сасуутан инаг нүхэдтөө
Сагаан эдеэнэй дээжэ —
Дүлэтэ сэгээ хэшэгээ
Дүүхэйн гүйлгэжэ байхада,
Жалгын-Эхинэй зуһалан,
Жаргалаараа билтардаг.
Һүни байһан тэнгэри
Һүүдэрһээ сүлөөлжэ,
Гайтай халуун дуранай
Галай шэдеэр толордог
Һонгинотын энэ зуһалангай
Һонин нагаа ехэб даа!
«Һорог буга хин бараанаар
Һүрэгөөр нинлэжэ оршоно».
«Залуу басагад малнуудаа
Залажа үбэртэ ябахадаа,
Тугалнуудаараа туулсажа,
Турагай инзага асарна...»
«Булган тугалые бахалуурдаад,
Буудахадашье һалажа үгөөгүй...»
«Аарсын үнэрөөр сарха өөдэ
Абиржа ябаал баабгай...»
«Һүнииндөө аадарай ороходо,
Һүрөөтэй гээшэнь баһа;
Тэнгэриин дуунһаа хадануудай
Тэһэрһэндэл лужаганажа,
Түгдэрһэн шулуудай мухаряанһаа
Түймэртэл гал улаа бутарна...» —
Гэхэ мэтээр басагаднай
Гэрээр дүүрэн хөөрэлдэжэ,
Хүхы, шаазгай шэнгеэр
Хүхилдэнэ, энеэлдэнэ,
Али олон һонинуудаа
Адхаруулхаяал мэдэнэ.
Алнининьшье сэбэрхэн, шуран,
Адли дүрбэн тэгшэ,

Ажалдашье бэрхэ, уран,
Алишье талаараа жэгдэ, —
Юу хэлэхэбши дэмы,
Юрын буряад басагад лэ!
Дууша, үгэдэ хурса,
Дурлахаар һайхан хүүхэд лэ!
Саянһаа Витим хүрэтэр
Һунаһан һайхан нютагтай,
Сагаан хөөбэри эшэгы дээрэ
Унаһан, түрэһэн хубитай,
Огторгойн эгээл үндэрэй
Оёдол шанха доронь
Үдэһэн арюун золтой
Үлзы һайхан хүүхэд лэ!
Шулуутай хүйтэн булаг соо
Шунгажа наадаха дуратай,
Шубуунай дүүлиһэн замые
Һунгажа шадаха хабатай,
Соло татаһан Буряадайм
Солбон хүхюун басагад лэ!
Улаан-Үдэ — Москва —
Угаа хүндэ замые,
Шэрүүн хүйтэн Сибириин
Шэлдэг үбэлэй хаһые
Уладаа сана углан,
Урдаа саһа хахалан.
Дэлхэй дээрэ анха түрүүн
Дабаа юмэл эдэ басагад.
Булган халюун нютагтай,
Булад хатуу зоригтой
Буряад һайхан басагадай
Дуран залаа сэдьхэлынь
Дундаршагүй булагшуул.
Дулаа татаад зүрхэнһөөм
Дуудан урин байна бшуу!

Ш. БАЙМИНОВ.

«ШАДАМАР» ҮНЭГЭН

(БАСНИ)

Хулгана барихаһаа зүрхэ
алдаад,
Халтар нэгэ үнэгэхэн
Холын хотодо һурахам
гээд
Ханхай нютагһаа арилаа
һэн.

Арсалан абгайндаа
ерэһээр,
Аргагүй хүндэлүүлбэ
гоёхоноор.

— Абгай, бишни һурахам,
— гээд,
Аятайханаар хэлэбэ
үнэгэхэн.
Арсалан абгайнь, хайшан
гэхэб,
Абажа ябаба тэрэниие.

Орохол гэһэн газартань
Оруулба танил талаараа.
Үнэгэншье ехээр
баярлажа,
Үдэр бүри зайна.
Халтар шара ябаһанаа,
Хараш болоод туршана.
Һагсагар үнэгэн гэхээр
бэшэ,
Һабар амаа будаһан,
Һанхуур гээшэнь аргагүй
Һайсал зайна үйлсөөр.
Үдэр хоногууд ошожол
байна.

Үнөөхил хулганааша
үнэгэмнай
Эрдэм номдоош һурангүй,
Эрхэлжэ, тэнэжэ ябана.

***

Эндэ юу хэлэлтэйб?
Энээхэн үнэгэндэл адляар
Шадабаб гэһэн
заримашуул
Саашааш һуража
шададаггүй.

Э. МАНЗАРОВ.

ЮРӨӨЛНҮҮД

* * *

Сээжэтнай
сэлмэг тэнгэридэл
тэниглэн байһай,
Дээжэтнай
дэлбэрһэн булагтал
арюун байһай.
Һанаантнай
һарьдаг шэнги үндэр
байһай,
Заяантнай
Байгал шэнги һайхан
байһай!

***

Байгаалиин зангаар
байдалаа түхөөн
ажаһуугаарайт.
Баабайнгаа зангаар
баатар солотой
болооройт.
Эрхүүгэйнгээ урасхалдал
түбшэноөр ажаһуугаарайт
Эхынгээ уранииє абажа,
энхэ жаргаарайт!

ЁОХОРОЙ ДУУНУУД

Тайбан сагай табараанда
Һайбар табижа ерэһэн
Ёохор дуунай нааданда
Ёһотой дуран түрэһэн.
Шамай, намай нааданда
Шаастайн һайхан
шэлүүлээл.
Намай, шамай нааданда
Ахайн хүсэл түрүүлээл.
Арбан сагаан хургыень
Адхан байжа хатарлайб.
Алаг улаан зүрхыень
Эльбэн байжа матарлайб.
Шамай, намай нааданда
Шаастайн һайхан
шэлүүлээл.
Намай, шамай нааданда
Ахайн хүсэл түрүүлээл.
Гэгээ орон туяархань.
Гэртээ харихабди,
шангалая.
Наран мандан гараханъ
Наһатай болохобди,
шангалая.
Шамай, намай нааданда
Шаастайн һайхан
шэлүүлээл.
Намай, шамай нааданда
Ахайн хүсэл түрүүлээл.

Вл. СЫРЕНОВ.

ЭЛДЭБ ШҮЛЭГҮҮД

* * *

Хадаараа саһан
Хайлаал даа,
Хабаараа наһан
Ходорнол даа.
Хүхюун шубууд
Хүүен хүүен жэргэнэ.
Хүүхэн тухай дуунууд
Ходол һэргэнэ.
Һайбар жороо жабархан
Һайхан сэсэг
хайрланагүй.
Золгоһон минии
басагахан
Зобожо ябахыем
хайрланагүй.

***

Нааданаймнай зогсоошье
һэа,
Нааданай сууряан
зэдэлхэл.
Сууряан огсомоор
зэдэлхэдээ,
Уряал болон байха аа
гү?
Уряалай дуунда
ээлэлгэдэхэдээ,
Уулзаха хуби байха
аа гү?

***

Дуугай хүндэ — хүндэл.
Теэд нэгэтэ ши
Хатуу үгөөр бэшэ,
Харин зөөлэхэнһөө
зөөлэн
Илдамһаа илдам үгөөр
Хандыш тэрэ хүндэ.
Одоош тиигээ һаа,
Өөрөө дуулан ерэхэл,
Дуугай хүндэ — хүндэл.
Теэд тэрэнэй сэдьхэлэй
Таһа уятай уялааень
Тайлажа нэгэтэ шэртыш.
Хабарай ямар сэсэгүүдэй
Хангалтан байхые
Харахал байхаш.
Сэдьхэлэй тэрэ
сэсэгүүдые
Сэбэр гараар түүгыш.
Тиигээл һаа мэдэхэш
Тиимэ сэсэгүүд хомор
гэжэ,
Дуугай хүндэ — хүндэл.
Теэд нэгэтэ ши
Сохилоошо улаан
зүрхэндэнь
Заахан гал хүргыш —
Захагүй түүдэг
болошохол.
Хатуу үгөөр бэшэ,
Харин зөөлэхэнһөө
зөөлэн,
Илдамһаа илдам үгөөр
Хандыш дуугай хүндөө.

С. ШАРБУНАЕВ.

БАЙГАЛ — МАНАЙ ДАЛАЙ

Байгал ехэ далаймнай
Үймэһэн олон горходой
Гүйдэл дундаа
тогтошоһон
Агууехэ
Адаг гү?
Байгал ехэ далаймнай

Адар хүсөөр эршэдэһэн
Ангара мүрэниие
бүлүүрдэһэн
Зүрхэн болоһон
Эхин гү?
Байгал арюун далаймнай

Хоёр энэ удхын
Холбоо нэгэдэл
гэршэлнэ.
Үндэр ехэ хүгжэлтын
Үндэһые элишэлнэ.
Байгал — манай далай юм.

АМИСХАЛ

Наран ороо үни.
Үдэшын сэнхир уни
Дугытай голой эрьедэ
Шугы соо угтанаб.
Гунигтайхан аялга
Гунхаһан хуһа тэбэринэ.

Гэзэгэтэйхэн басаган
Дуулан, сэдьхэлээ
хүмэринэ.
Хүсэл, шуналай хорхойн
Хүдэлэн хотирһон бэе.
Хүсэн эрмэлзэл хоёрой

Нэгэдэн байһан үе.
Өөхэн шулуу сохёод,
Хөөһэ татаһан урасхал.
Тооригһэн дураяа олоод,
Хөөрэн байһан амисхал.

АРХИМЕДЭЙ ХҮШҮҮРГЭ

I

Адар дэлхэйе урбуулха
Архимедэй хүшүүргэ.
Арадтаа бэлигээ зорюулха
Эрдэмтын-хүшэр үүргэ.

Һэлмэ доро замкашагүй
Һэргэг ухаан агуу лэ.
Үлгэн дэлхэй урбуулхаб,
Үгыт заажа тулгуури!

II

Татаса, газарай татаса.
Таһараад жэмэс унаа.
Гансал Ньютон, гансал
Гайхаад тэрэниие ябаа.
Замби түбиин нюусада
Заха хизаар байхагүй.
Шэнэ жэмэсэй унахада,
Хүнэй ухаан айхагүй.

III

Ажабайдалай интеграл
Абаад үзэнэб сагаарнь.
Агууехэ удхыень
Агшан зуура багсаанаб:
Ажал, бэлиг, ухаан,
Арадай һайхан һанаан,
Ерээдүй сагай уряал —
Ажабайдалай интеграл!

А. АНГАРХАЕВ.

НОМОЙ ТАГ

«ДОЛООН ҮБГЭД»

Түнхэнэй аймагай «Саян» газетын дэргэдэхи уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүдэй номууд Буряадай номой хэблэлээр жэл бүхэндэ шахуу хэблэгдэн гараба.

«Саян» газетын редакторай орлогшоор хүдэлдэг Владимир Тулаевай ном һаяхан Буряадай номой хэблэлээр хэблэгдэн гараба.

Энэ ном «Долоон үбгэд» гэжэ нэрэтэй.

Владимир Тулаев үшөө һургуулида, институтда һуража байхаһаа эхилээд, арадай аман зохёол, үльгэр, таабари, дуу, оньһон үгэнүүдые суглуулдаг һэн. Мүнөө гараһан энэ ном соонь арадай аман зохёолой аялгаар бэшэгдэһэн «Долоон үбгэд», «Алтан бэһэлиг», «Эсэгын захяа», «Алтан бүмбэ» гэжэ онтохонууд ороо.

Эхэ орондоо инаг дуратайгаар үхибүүдэй хүмүүжүүлхэ, өөһэдынгөө уялгануудые һайнаар мэдэхэ хэрэгтэ энэ ном нүлөөлхэ ёһотой гэжэ һанагдана. Уран зурааша Ф. Балдаевай шэмэглэһэн энэ ном магазинуудта һаяар эльгээгдэхэнь.

РАССКАЗ

ТҮРҮҮШЫН ХЭШЭЭЛ

Энэ ушар 1930 оной үбэл холын хадата дайдада болоо һэн.

Эмээл моритой, хорёод гаран наһанай хүбүүн балай үргэн бэшэ голой елэгэр мүльһэн дээгүүр яаралтай хатаргажа ябаба. Замшанай урдаһаа, хабшал сооһоо хүйтэн һалхин нэгэ шангадан, нэгэ аалидан һэрьенэ. Тэрэ хүн хурьганай арһан малгайгаа аашатай һалхинай абаад ябашахагүйн тула даран заһаха юм. Энэ яаралтай залуу хүмнай багша гээшэ. Дээдэ-Үдын багшанарай һургуули дүүргээд Дэмбэрэн иишэ ябуулагдаа һэн.

Гохигор һара һалан һандангүй зээрдэ хүлэгые дахан мүльһэн дээгүүр халтирна. Һарьдагуудай оройдо эндэ тэндэһээнь үлгөөтэй үдэшын одо мүшэд һулахан гэрэлээр ялагашалдана. Тахаһаа унаһан мүльһэдэй хас-хас тоборходо, суурьяниинь шэнэһэн ойн үзүүрээр шэргүүлдэһээр саашалан замхашаха юм.

Дэмбэрэн богонихон гүрэлөө ташуураараа нэгэ бага ябад гээд лэ морёо шабхадана. Дүшөөд үрхөөрөө огторгой зааһан багахан тосхондо багшын бодолнууд үни хүрэнхэй. Үсэгэлдэр коммунын даргын аймагай түб ерэхэдэнь, Дэмбэрэн тэрээнтэй золгожо үглөө үдэшэ найман сагта Урда Голой тосхоной зониие суглуулаад байгаарайгты гэжэ захяа һэн. Һургуули нээхэ асуудал хэлсэжэ, мүн һургуулида ябаха үхибүүдэй тоо бүридхэхэ гэжэ багша мүнөө яаража ябана бшуу.

Дэмбэрэн эндэ эльгээгдэһэнһээ хойшо энэ нютагаар яһала иишэ тиишэ ябаа даа, Хэдэн тосхондо ошожо, үхибүүдтэ үзэг танюулаа. Ороһон айл бүхэндөө тэдэниие суглуулаад, ном заагша һэн. Гансашье үхибүүдые бэшэ, залуушуул, наһатайшье хүнүүдые гэрһээ гэртэ ябан суглуулжа, бэшэг заадаг бэлэй.

Дэмбэрэн эмээлһээ буужа, дулаасаха һанаатай моринтоео зэргэлэн гүйлдэбэ. Һарьһан гуталайнь улаһаа хүйтэ даана. Тэрэ хүлэйнгөө даарахада, харгын хажуудахи һуриһөө үбһэ абажа, гуталдаа дүрэнхэ хээ һэн. Дэмбэрэн хүлөө дэбһэсэгээн саашаа гүйбэ.

Дэмбэрэн харгыдаа нэгэ малшан таабайнда орожо, дулаасаад. сайлаад гараа һэн. Үхибүүдтэ бэшэг заахаяа ошожо ябанаб гэхэдэнь, тэрэ таабай урдаһаань гайхангаар шэртээ. Таабай үзэглэл абаад. эрьюулэн урбуулан, удаан шэнжэлээд, иимэ ном ламын уншахые наһан соогоо нэгэшье үзөөгүйб гэбэ.

...Һалхин улам нэтэрэн шангадажа, саһанай тооһо мушхан, Дэмбэрэнэй нюдэ руу шэдэнэ. Дүтын үндэрэй үбэрһөө шоныи ута уляае тэрэнэй үлдэн асархада, зээрдэнь шэхээ һүрмылгэн. хуухираад абана. Удангүй огторгой сагаан үүлээр нэмэригдэжэ, саһан бударжа эхилбэ. Эсэһэн мориндо газар балай хороожо үгэнэгүй. Теэд Дэмбэрэн урагшаа үсэдөөр дугшуулжал ябаа һэн.

Сэн бун болошоһон хүн морин хоёр һүүлшын дабаае уруудажа, хадын хабшал соо хороһон багахан тосхондо ойртобо. Багша набтархан гэр тээшэ мориёо залаба. Онигор сонхоор лаампын бүүдэгэр гэрэлэй ёлойхонь элихэн. Гэрэй газаа хэдэн морид уяатай.

— Зон суглараа байна даа, — гэжэ Дэмбэрэн хүхюутэйхэн болошобо.

Моринойнгоо жолоое хорёогой һаднагта түргэхэн эгэлдэржэрхёод, ута харгыда оройдоошье эсээгүй мэтэ хүнгэнөөр алхалба. Үүдэ татахадань, тамхинай үнэр хамарыень сохин угтаба.

Дэмбэрэн богоһо алхаһаар мэндэшэлээд, гайхан тэрэ дороо зогсошобо. Гэр соо тосхоной зон бэшэ, тад ондоо зургаан эрэшүүл һууба. Тэдэнэр булта юундэшьеб буу баринхайнууд.

— Мэндэ-ээ! Одоошье хүрэжэ ерэбэ гүт, хүндэтэ багша? Таниие удаан хүлеэжэ зобошообди. — гэн, наһатайшаг тарган пилхагар нюуртай хүн хүйтөөр энеэбхилбэ.

— Тосхоной зон хаана гээшэб? — гэжэ Дэмбэрэн баранине ээлжээлэн хараба. — Коммунын дарга хаанаб?

— Коммунынтнай дарга хүйтэн амбаар соо амаржа һууна, — гэжэ үнөөхэн хүнэй миһэрхэдэ, бэшэниинь дарьяса энеэлдэбэд.

Эндэхи баяшуулай буу барижа, Совет засагай урдаһаа эсэргүүсэн бодоод, [illegible] тодон хүлеэһыень Дэмбэрэн хаанаһаа мэдэхэб даа. Энээн тухай багша мүнөө таажархиба. Тэрэнэй үүдэн тээшэ гэдэргээ сухарихадань, буугай сэмгэн үбсүүндэнь сэхэ тулгагдашаба.

— Манай тосхондо түрүүшынгээ хэшээл хэнгүй зугадашахаяа түхеэрнэ гүт? Эшхэбтэр даа, хүндэтэ багша, —гэжэ пилгахар нюуртын гомдонги шарай харуулхадань, энеэдэн баһа доһолшобо.

— Үгы даа, арай эндүүрнэт! — гэжэ Дэмбэрэн миһэрээд, дэгэлээ тайлажа, малгайгаа һандали дээрэ хаяба.

Үбсүүндэнь тулгагдаһан бууе хажуу тээшэнь этэржэ, бандидуудай дундуур ходо гаража, столой саана һууба.

— Түрүүшынгээ хэшээл эхилхэмни. Буугаа шагаагаадшье байхыетнай зүбшөөнэб. Минии багша Ленин юм, — гэжэ Дэмбэрэн уринаар энеэбхилбэ. — Таанар, дабтагты, шангаар, минии багша.

— Улаан золиг — гэжэ пилхагар нюуртай хүн буугай шабха шэшэрһэн хургаараа даражархиба.

Багша замда эсэһэндээ нэгэ бага амархаяа һанаһандал адляар стол тэбэрин [illegible]

И. НАМСАРАЕВ.

„ХАРИИН НҮХЭДЭЙ АДАГЛАҺАН СИБИРЬ“

Венгриин фотокорреспондентын выставкэ

СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин уряалаар Венгриин Арадай Республикын журналистнар нүхэд Байор Надь, Деметэр Балла гэгшэд манай орон ерэжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулһан материалнуудые суглуулжа бусаа һэн.

Тэдэнэр аяншалалгынгаа ехэнхи саг Зүүн Сибиреэр, тэрэ тоодо Буряадаймнай республикаар ябажа, экономикын хүгжэлтэ, хүн зонойнь тэниглэн һайхан ажаһуудал, соёл болбосорол тухай һонирхожо, баян материалнуудтай болоһон юм. Тэдэнэйнгээ үндэһөөр нүхэр Б. Надь өөрынгөө ажалладаг Венгриин Отечественнэ фронтын орган — «Сүлөөтэ орон» гэһэн газетэдэ замайнгаа тэмдэглэлнүүдые толилһон тусхай ном брошюра гаргаһан, тиихэдэ фото-корреспондент нүхэр Д. Балла ниислэл хото Будапештдээ манай орон тухай фотовыставкэ эмхидхэһэн байна.

Венгриин журналистнуудай холбооной үүсхэлээр тэрэ выставкэһээнь «Хариин нүхэдэй адаглаһан Сибирь» гэһэн гаршагтай нүүдэл фотовыставкэ манай орон эльгээгдэжэ, түрүүн Эрхүү хотодо харуулагдаад, мүнөө манай республикада асарагдаад байһан ушартай. Тус выставкэ Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай республиканска музейдэ табигдажа, Майн Нэгэнэй һайндэртэ нээгдэһэн байна.

Выставкэдэ харуулагдаһан фотозурагууд тиимэ олон бэшэшье һаа, манай Буряад ороной, Эрхүүгэй областиин, Яхадай АССР-эй ажалшадай ажал хэрэг, һуудал байдал тухай эли тодоор, уран зохидоор харуулна.

Тэдэ зурагуудһаань Федор Сорокиной буулгажа абаһан гурбан фото эндэ толилбобди. Нүхэр Баллын фото-зурагууд дороо өөрынь хэһэн гаршагуудаар тэдэнине нэрлэбэл: «Улаан-Үдэ хотын үхибүүд», «Буряад хубсаһатай эхэнэрнүүд», «Эрхүү шадар, Ангарай эрье» гэһэн фото-зурагууд болоно.

Республикымнай журналистнуудай холбооной правлениин нээһэн тус выставкые, хүндэтэ нүхэд, өөһэдөө орожо хараха, сэгнэхэ бэзэт даа гэжэ найданабди. Выставкын адрес: Улаан-Үдэ, Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэ, 29.

Ц. ДУГАРОВ,
Буряадай АССР-эй журналистнуудай холбооной правлениин харюусалгата секретарь.

ЛВРЗ-гэй Улаан-Үдын 42-дохи дунда һургуулиин уран һайханай бүлгэмүүд Буряад орон дотороо мэдээжэ болоһоор үнинэй. Эдэ бүлгэмэйхид олон тоото харалга-конкурсдо түрүү һуури эзэлһэн байха. Эдэ коллективүүдые Буряадай АССР-эй габьяата артист В. И. Хижняков хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэ шагнагшадта һайшаагдаһан олон дуунуудые зохёоһон.

ГАБЬЯАТА АРТИСТЫН ГАБШАГАЙ АЖАЛ

В. И. Хижняков 15 наһатайдаа Курска областьһоо Улаан-Үдэ ерээ һэн. Заводой уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, баян дээрэ наададаг, хоорто дууладаг байһан юм. 1939 ондо сэрэгэй албанда татагдахадаа, өөрынгөө частиин хоорой хүтэлбэрилэгшэ болоһон. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ оронойнгоо зүүн хилэ хамгаалаа. 1943 ондо коммунист болоһон В. И. Хижняков дайнай һүүлээр, 1946 ондо Номгон далайн флодой Краснофлотско хоорой хүтэлбэрилэгшэ байгаа. Энэ хүдэлмэри тухайнь дурасхаал болоһон Номгон далайн флодой сэрэгэй соведэй Хүндэлэлэй грамота мүнөө хадагалагдажа байдаг.

Сэрэгэй албанһаа табигдаад, Улаан-Үдээ бусажа ерэмсээрээ, тэрэ ЛВРЗ-гэй Соёлой ордоной уран һайханай хүтэлбэрилэгшээр ажаллан, заводой хоор эмхидхээ. 1949 ондо тэрэ П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищида ороһон юм.

Хижняковой ударидадаг ЛВРЗ-гэй Соёлой байшангай хоор, дуушадай ансамбль, һайн дуранай оркестр харалга, фестиваль дээрэ саг үргэлжэ түрүү һуури эзэлдэг. Эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлхын тула тэрэ 1966 ондо культурын институт заочноор, һүүлээрнь марксизм-ленинизмын үдэшын университет дүүргээ бэлэй.

1963 оной үбэл тэрэ ЛВРЗ-гэй ажалай ветерануудай хоор эмхидхэһэн юм. Харин 1971 онһоо эрэшүүлэй хоор хүтэлбэрилнэ.

Гушаад жэлэй туршада һургуулида хүдэлөө. Үхибүүдые хүгжэмдэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй оруулһан хубита нилээд ехэ. Хижняков тусхай кабинет эмхидхэһэн юм. 800 гаран үхибүүд эндэ шэдитэ хүгжэмэй эхинтэй танилсадаг. Энэ кабинет соо 200 гаран хүгжэмэй инструментнүүд, «Юность» органоло бии. Хижняков хэшээлнүүдээ ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэдэг. Тиимэһээ үхибүүд ехэ дуратайгаар дуу дууладаг. Һургуулида хэдэн хоор, вокальна ансамбльнууд бии.

В. И. Хижняковой хүдэлмэри үндэрөөр сэгнэгдээ. Тэрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, ВЦСПС-эй, Зам харилсаанай министерствын, ЛВРЗ-гэй хүтэлбэриин олон тоото грамотануудаар шагнагдаһан хүн. Уран һайханай бүлгэмүүдые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө тэрээндэ 1955 ондо Буряадай АССР-эй габьяата артистын нэрэ зэргэ олгогдоо бэлэй.

Василий Иванович Хижняков мүн өөрөө дуу зохёодог юм. Сэрэгэй алба хэжэ ябахадаа, дуу зохёожо эхилһэн. «Матросууд вахта дээрэ» гэһэн дууниинь олондо һайшаагдаһан. «Тихоокеанска» газетэдэ хэблэгдэһэн байна.

ЛВРЗ-гэй уран һайханай бүлгэмые хүтэлбэрилхэ зуураа, хэдэн олон дуу бэшэһэн. «Харгыхан», «Дуула, гитара», «Пулаад тухай дуухан» болон бусад олон дуунуудынь мэдээжэ болонхой. Дуунууд соонь хатарай аялга бии. Вальсын аялгатай «Тохорюунууд, ниидэгты», полькын аялгатай «Мы танцуем», «Завтра ты будешь нужней» гэһэн марш. Тэрэнэй олонхи дуунууд хоорто тааруулагдаһан байдаг.

Үхибүүдэй хоор хүтэлбэрилхэ зуураа тэрэ үхибүүдтэ зорюулагдаһан дуунуудые бэшэһэн байха юм. «Һургуулидамнай һайндэр», «Ойн концерт», «Залхуу», «Хүхюутэй концерт», «Хани барисаан» гэһэн дуунуудые үхибүүд дуратайгаар дууладаг.

Мүн В. И. Хижняков дуу хатарай сюитэнүүдые бэшэһэн. ЛВРЗ-гэй Соёлой ордондо тэрэнэй зохёоһон «Украинска сюитэ», «Комсомол хурим», «Волго-Дон», «Байгалай үдэшэнүүд» гэһэн сюитэнүүдынь табигдаһан байна.

Буряадай АССР-эй композиторнуудай холбооной суглаан дээрэ Хижняковой нэрэ эдэбхитэй дуу зохёогшодой нэгэн гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна. В. И. Хижняков үрэ ехэтэй хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлһээр.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

ФУТБОЛ ТҮРҮҮШЫН ОЧКО

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда хоёрдохи наадан үнгэргэгдэбэ. Уржадэр Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд Челябинскын «Локомотив» командын футболистнуудтай түрүүшынгээ уулзалга үнгэргэбэ. Айлшаар ерэһэн «Локомотивай» футболистнууд түрүүшынгээ наада Эрхүүгэй «Авиатор» командатай майн хоёрой үдэр үнгэргэхэдөө, 2:1 тоотойгоор шүүгдэһэн юм.

Үдэшын 6 час 30 минутаһаа наадан эхилжэ, стадиондо суглаарагшадай анхарал татаа. Нааданшье түлэг дундаа орожо, хоёр командын футболистнууд бэе бэеынгээ ворота руу добтололсожо мэдэнэ. Наадантай эхилһээр арбан юһэдэхи минутын ябажа байхада, айлшадай гол добтологшо Юрий Соколов манай командын вратарь Вадим Титовой ворота руу бүмбэгэ оруулжа, стадиондо суглаарагшадые баясуулба. Харюугай бүмбэгэ сохижо оруулхын хойноһоо нилээд удаан саг соо оролдоһон «Сэлэнгэ» командын футболистнууд Юрий Калашников, Валерий Михнов, Михаил Пастухов болон бусад яһала һайн добтолго хэжэ, футболой наадада дуратайшуулые баярлуулба. Наадантай эхилһээр 35-дахи минутын ябажа байхада, һайн добтолгодо ороһон манай футболистнууд одоошье харюугай бүмбэгэ оруулжа, бултанай һайшаалда хүртэнэ. Энэ бүмбэгэ Михаил Пастухов гоёхоноор сохижо оруулһан байна.

Наадантай хоёрдохи хахадта мүн лэ һайн добтолгонууд хэгдээ. Илангаяа айлшадай добтологшод эрхимээр наадажа, «Сэлэнгэ» командын хамгаалагшад вратарие тугшаруулаа, мэгдээгээшье. Тиигэбэшье манай хамгаалагшад — Коробкин, Чикачёв, Русяев болон бусад хурдан солбоноороо шалгаржа, айлшадай добтологшодһоо бүмбэгэ буляажа урдинэ. Наадантай хоёрдохи хахадай захалһаар хорин табан минутын үнгэрөөд байхада, айлшадай нэгэ хамгаалагшань бүмбэгэ гараараа дайража, ворота руугаа арба нэгэ метрэй ялын бүмбэгэ сохиулха болошобо. Бүмбэгэ сохихоор дүтэлжэ ерэһэн манай Калашников тэрэнээ гэнтэ, эршэтэйхэнээр сохижо, хоёрдохи бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагдашаба. Түрүүшынгээ наада һайнаар үнгэргэһэн манай футболистнууд хоёр очко өөһэдтөө бэшүүлбэ.

Удаадахи наадан майн 10-да манай стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ. Манда айлшаар Нижний Тагил хотын «Уралец» команда ерэхэ болонхой.

МАНАЙ КОРР.

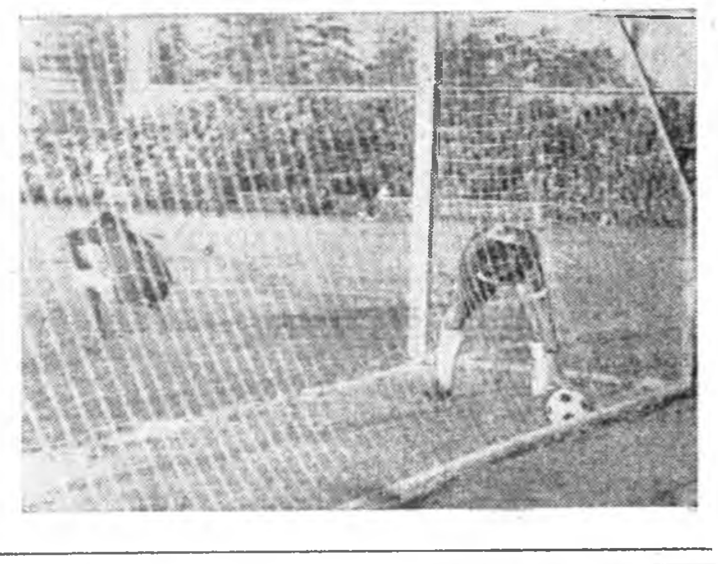

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: наадаанай үе харуулагдана.

М. СУТУРИНАЙ фотонууд.

ХИЛЫН САДАНАҺАА

РАДИО ТЕЛЕГРАФ ТЕЛЕФОН

УЛААН-БААТАР

АЖАМИДАРАЛАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

Хүн түрэлтэнине дайн дажарһаа сараха арюун нангин уг зорилготой агууехэ хүсэн 25 жэлэй урда тээ мүндэлэн түрөө һэн гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн, Эб найрамдал хамгаалха Монголой комитедэй түрүүлэгшэ Л. Түдэв «Новости Монголии» газетэдэ бэшэнэ.

Фашизмтай тэмсэлдэ совет арадай агууехэ түүхэтэ илалта туйлаһанай ашаар уласхоорондын оршом соо политическэ хүсэнүүдэй тэнсүүри үндэһөөрөө хубилһан байна гэжэ автор эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй 25 жэлэй ойдо зорюулһан статья соогоо тэмдэглэнэ.

Бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр бүү зэбсэгээ хурааха тухай, Европодо эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха тухай, сэрэгэй гаргашануудые хороохо тухай, колониальна дарлалта мүлжэлгэ усадхан зайсуулха тухай Советскэ Союзай оруулһан тодорхой дурадхалнууд хүн түрэлтэндэ дүтэ, ойлгосотой бшуу.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ түдам Ази түбидэ хамтаараа аюулгүй байдал хангаха тухай һанал бодол улам бүри гүнзэгы удха шанартай болоно байна гэжэ олон миллион хүнүүд тоолоно гээд Л. Түдэв бэшэнэ. Азида аюулгүй байдал сахиха гээшэ эб найрамдалай ба бүхы хүн түрэлтэнэй аюулгүй байдалай таһаршагүй хубинь болоно.

Эб найрамдалай түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй 25 жэлэй ойе тэмдэглэхэдээ, монгол арад, бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы арад түмэндэл адли, газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалай, аюулгүй байдалай аша туһа сахин хамгаалхаар эрид шиидэнхэй гээд автор тэмдэглэнэ.

СОФИ

Шэнэ предприятинуудай һуури табигдана

ТАСС

Химическэ индустриин хоёр шэнэ предприятиин һуури Перникскэ округой Радомир хото шадар табигдаба. Ветеринарна албанда шухала хэрэгтэй фармацевтическэ завод шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Проектын үндэһөөр үйлэдбэриин технологи нарижуулан һайжаруулагдахаар хараалагдана.

Түмэр хайрсагуудые бүтээдэг завод НРБ-гэй хурдан түргөөр хүгжэжэ байһан фармацевтическэ, парфюмерно промышленностиин эрилтэнүүдые гүйсэд хангаха юм.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Тодоров эдэ предприятинуудай һуури табилгын баяр ёһололдо хабаадаба.

ПАРИЖ

ФРАНЦИ: нэгэдэхи турай дүнгүүд

ТАСС

Франциин президентые һунгаха һунгалтын нэгэдэхи тур шиидхэхы үрэ дүн үгэбэгүй. Ушар юуб гэхэдэ, кандидадуудай нэгэнииньшье бүхы һунгагшадай 50 процентһээ дээшэ олонхиин дэмжэлгэдэ хүртэжэ шадаагүй. Нэгэдэхи турта олонхиин дуу абаһан зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хамтын кандидат Ф. Миттеран, экономикын ба финансын министр В. Жискар Д'Эстэн майн 19-дэ болохо хоёрдохи турта һунгагдахаар зүбшөөлөө үгэхэ байна. Хоёрдохи турта бүлюу байдалтай болоһониинь лэ илажа гараха юм.

Франциин өөрынь бүхы департаментнуудта үнгэргэгдэһэн һунгалтын дүнгүүдые Дотоодын хэрэгүүдэй министерство тунхаглаа. Эдэ баримтануудай ёһоор, һунгагшадай списогүүдтэ оруулагдаһан 30 миллион хүнэй 25,5 миллиониинь гэхэ гү, али һунгагшадай 85 процентнь һунгалтада хабаадаа.

Зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хамтын кандидат Ф. Миттеранда эгээл олон хүн — 11 миллион шахуу хүн гэхэ гү, али һунгагшадай 43 процентһээ үлүүниинь дуугаа үгэбэ. Дулдыданги бэшэ республиканецуудай национальна федерациин хүтэлбэрилэгшэ В. Жискар Д'Эстэндэ 8,3 миллион хүн гэхэ гү, али һунгагшадай 33 процентнь дуугаа үгэһэн байна. Премьер-министр байһан Ж. Шабан-Дельмаста 3,7 миллион хүн гэхэ гү, али һунгалтада хабаадагшадай 15 процентһээ үсөөниинь дуугаа үгөө. Бусад юһэн кандидадые һунгагшадай 9 процентнь дэмжэһэн байна.

Дуугаа үгэлгын дүнгүүдэй тунхаглагдамсаарнь, президентын тушаалда кандидадууд, политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлгэнүүдые тунхаглаа.

Нэгэдэхи турай дүнгүүдээр сэдьхэлээ хананги байһан тухайдаа Ф. Миттеран мэдүүлбэ. «Энээнһээ хойшо амжалта туйлаха оршон байдал бии болобо, — гэжэ тэрэ хэлээ. — Социальна дэбжэлтэ туйлаха ба национальна бэеэ дааһан байдал хангаха эрмэлзэлээр французуудые нэгэдүүлхэ политика майн 19-һөө хойшо Францида амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга олгоһон үргэн ехэ хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна».

1973 оной мартда болоһон парламентын һүүлэй һунгалтын үедэ правительственна хамтын программада гар табиһан, зүүнэй үзэлтэй партинуудай түлөөлэгшэдэй абаһантай жэшэбэл, Ф. Миттеранда нэгэ миллионоор олон хүн дуугаа үгөө гээд. Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь Ж. Марше зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хамтын кандидадай амжалтада сэгнэлтэ үгөө.

— Һунгалтын хоёрдохи турта «шэнэ олонхиин» программада — зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй правительственна хамтын программада эсэргүү хүсэнүүдые нэгэдүүлдэг буржуазна партинуудай бүлэглэлэй үмэнэһөө ажал ябуулгаяа хэхэ хараа бодолтойб, — гэжэ В. Жискар Д'Эстэн мэдүүлээ.

Хёмороо зүришэлдөөгөө зайсуулжа, зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй кандидадта эсэргүүгээр тэмсэхыень премьер-министр П. Месмер правительственна бүлэгэй тала баригшадые уряалба.

Президентын һунгалтын хоёрдохи шата Францида эхилбэ. Нютагай адаглагшадай тоолоһоной ёһоор, энэнь политическэ тэмсэлээ саашадаа улам үргэдхэлгын оршон байдалда үнгэрхэ байна.

ПАРИЖ

Арад зон тэмсэлээ эдэбхижүүлнэ

ТАСС

Португалидахи фашис засаг захиргаание унагааһан апрелиин 25-най восстаниһаа хойшо оройдоол 10 үдэр үнгэрөө. Энэ богонихон болзор соо орон дотор политическэ байдал танигдашагүй болотороо хубилаа.

Лиссабонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Португалиин элдэб нютагуудта ажалшадай митингнүүд, суглаанууд болоно.

Авейру, Агуада хотонуудтахи демократическа эмхинүүд фашис захиргаанай тала баригшадһаа бүридэһэн эдэ хотонуудай муниципальна соведүүдые тараажа, хотын саг зуурын хүтэлбэри һунгахаар шиидхээ. Национальна суглаанай фашис депутат Ридейрые компаниин хүтэлбэриһөө гаргаха эрилтэ «Сидла» гэжэ промышленна компаниин хүдэлмэришэд, алба хаагшад табиһан байна.

Ороноо абарха Национальна совет гурбан офицерһээ бүридэһэн комисси томилбо. Энэ комисси хэблэлэй, радиогой, телевидениин ба киногой хэрэгүүдые эрхилхэ юм.

Мүнөө хархис хүсэнүүд толгойгоо үргэхэ һэдэлгэ дахинаа гаргажа байна. Хариин оронууд руу зугадажа гараһан фашис этэгээдүүд Португалидахи «коммунизмтай тэмсэхэ» зорилготойгоор «демократическа социалис парти» бүридүүлхэ һанаатай.

ХЕЛЬСИНКИ

Хельсинкидэ бэлэдхэл хэгдэнэ

ТАСС

Женевэдэхи зүблөөнэй хоёрдохи шатын хүдэлмэриин дүүрэмсээрнь эхилхэ аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөнэй гурбадахи шатада Финляндиин ниислэл хотодо эдэбхитэй бэлэдхэл хэгдэжэ байна.

МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд түрүүтэй бэлэдхэлэй тусхай бүлэгые Финляндиин правительство эмхидхэбэ. Тэрэ зүблөөнэй техническэ бэлэдхэлые хүтэлбэрилнэ.

Зүблөөнэй хүдэлмэри Конгрессүүдэй «Финлянди» гэжэ ордон соо болохо юм. 700 хүнэй һууритай ордонгой ехэ зал соо зургаан хэлэн дээрэ сэхэ оршуулга хэхэ шэнэ аппаратура тодхон табигдажа байна.

Журналистнуудта зорюулагдажа, пресс-центр эмхидхэн байгуулагдана. Зүблөөндэ хабаадагшадтай пресс-конференцинүүд, уулзалганууд эндэ үнгэргэгдэхэ юм. Дэлхэйн олон оронуудһаа 800 шахуу журналист ерэхээр хараалагдана.

ВАРШАВА. Корейн Арадай Демократическа Республикын Захиргаанай Соведэй премьерэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Хо Дам ПНР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Ольшовскиин уряалаар хани ёһоной, албанай хэрэгээр эндэ ерэбэ.

БЕРЛИН. Германиин Демократическа Республикын таряашад кукуруза тарижа эхилбэ. Энэ жэлдэ орон дотор 330 мянган гектар талмай дээрэ кукуруза таригдаха. Мэргэжэлтэдэй тоолон гаргаһанай ёһоор, ГДР-тэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 30—40 тонно ногоон эшэ намаан хураагдаха юм. Тарилгын үрэһэ хүрэнтэ Советскэ Союзһаа, Венгриһээ, Румыниһаа асарна.

ТОБШОХОНООР...

КАЙР. 1974 ондо Египедэй Араб Республикын промышленностьда 70 миллион египедэй фунт һомологдохо байна.

«Аль-Ахрам» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө үедэ промышленна шэнэ барилгануудта — египедэй 27 миллион фунт, Хелуандахи металлургическа бүлэг барилгануудые үргэдхэлгэдэ 10 миллион фунт һомологдоод байнхай.

РИМ. Италиин электромеханическа предприятинуудай «Сеймарт» гэжэ нэгэдэлэй хүдэлмэришэд, алба хаагшад эдэбхитэйгээр тэмсэжэ, эрилтэнүүдээ хангуулхые туйлаһан байгаа. Нэгэдэлэй захиргаан хүдэлмэришэдэй салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, урдань ажалһаа гаргагдаһан хүдэлмэришэдые һөөргэнь абахые хараалһан хамтын шэнэ договор баталха баатай болоо.

Зүүнэй үзэлтэй политическэ партинуудай, тодорхойлон хэлэхэдэ, коммунистнууд болон социалистнуудай дэмжэлгэ доро «Сеймартын» 3.000 хүдэлмэришэнэй бата нэгэдэлтэйгээр тэмсэһэнэй ашаар ажалшад иимэ ехэ илалта туйлаһан байна.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИ

СЭНХИР ЭКРА

САГАН УЛАРИ

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ

Манай адрес, теле

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной майн 8. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02401 Заказ № 004